

Дьокуускайга — Нам улууһун күнэ

Биллиилээх государственнай, политической деятель М.К. Аммосов төрөөбүтэ 115 уонна Саха АССР автономиятын 90 сылларынан сибээстээн олунньу 26 күнүгэр Дьокуускайга Суорун Омоллоон аатынан Опера уонна балет театрыгар Нам улууһун күнэ ытыллар. Урукку сылларга Нам улууһун күнэ Государственной циркэ дьэтигэр ытыллар эбит буоллаҕына, быйыл биэр дойдугаахпыт Г.Г. Местников салайар театрыгар ыгыаахха диэн быһаарыллына. Бу күн Нам улууһун олохтоохтору, куоракка олорор биэр дойдугаахтары күнү быһа араас тэрээһиннэргэ кыгыахтаар. Ол курдук сарсыарда 10 ч. ХИФУ

Хайдах олордугут, ыаллар?

Олунньу 2 күнүгэр И.Е. Винокуров аатынан историко-краеведческой музейга Аппааны олохтооҕо Маркова Мария Николаевна "Мин төрөөбүт дойдум" диэн ааттаах, хаартыскаалаах, бэйэтэ суруйбут хохонордоох кинигэтин презентацията буолла. Музейга М.Н. Маркова фото-выставката, Е. Ярославская этно-краеведческой музейтан кэлбит "Польские исследователи Сибири", А.И. Софронов-Алампа төрөөбүтэ 125 сылыгар аналлаах быыстапкалар туруорулунулар.

Дьобуус уонна орто бизнес эйгэтигэр

Олунньу 15 күнүгэр улууспут дьаһалтата уонна СР аты-эргийэн палатата инникитин биер-

НАМНАР ТЕАТРГА МУСТУОХПУТ

КФЕН дьэтигэр нэһиликтэр баһылыктара үрдүк уонна орто анал үөрэх студенттарын кытта көрсүөхтөрө. 16 чаастан Суорун Омоллоон аатынан театрға норуот маастардарын быыстапка арыллыаҕа. 17 чаастан театрға Нам улууһун күнүн үөрүүлээхтик арыһы буолуоҕа. Үөрүүлээх мунньахха М.К. Аммосов олобу уонна үлэтин туһунан дакылаат оҕоһуллуоҕа. Нам улууһун баһылыга А.И. Ильин, ыгырыһаах ыалдьыттар эбэрде тыллара истиллиэҕэ. Ол кэннэ Опера уонна балет театрыгар атыыстара, биэр дойдугаахтары: Россия народнай

аргыһа Семен Окочешников, аан дойдугааҕы конкурстар лауреаттара Александр Емельянов, Анастасия Мухина, Анегина Дьяконова, СР үтүөлээх аргыһа Владимир Татаринов, Нам улууһун ырыаһыттарын, народнай коллективтарын күүһүнэн улахан концерт көрдөрүлүөҕэ. Дьокуускайга Нам улууһун күнэ дождодоһуоһуохайын түмүктэниэҕэ.

Бу күнгэ киирбит харчы Нам селотугар культура дьыбарыһын тутууга угуллуора уонна собуруу эмтэнэ барыахтаах Айтал Кашкинга бэриллэҕэ.

В. РЫКУНОВА

МУЗЕЙ – ТҮМСЭР КИИММИТ

"АЛРОСА-Ньюрба" АК генеральной директора В.Т. Курнев, "КопирТехСервис" генеральной директора А.Т. Никифоров, "Нам улууһа" МТ баһылыга А.И. Ильин, "Хатыг Ары нэһилигэ" МТ баһылыга Ю.И. Слепцов И.Е. Винокуров аатынан музей попечителлэринэн буолулар.

Олунньу 10 күнүгэр Хатыг Ары нэһилигэтин общественниктарын, тэрилтэ салаааччыларын, профкомнарын иккис

форумнара буолла. Манна инникитин нэһилиэтиннэни хайдах түмүккө, туох хайысха лаах үлэни ыгыаахха сөбүн дьүүллэстилэр.

Кулун тутар 12 күнүгэр биһиги биэр дойдугаахпыт, Саха сириг биэр улахан, биллэр композитора З.П. Винокуров 90 сааһын бэлиэтиэхпит. Онно анаан Хатыг Ары нэһилигэр декада ыгытылла турар.

**Н.Д. СИВЦЕВА,
Аппааны**

принимателлэрэ кредит элбэхтик ылбыттар уонна ый айы төлүүлэрин көрдөрүүтэ үчүгэй эбит. Маны таһынан ханнык баҕар РФ территориятыгар регистра-

циялаах техника, оборудование атылыгыр лизиннери кытта үлэлэһэллэрин иһитиннэрдэ.

Биһиги биэр дойдугаахпыт „КопирТехСервис“ тэрилтэ салаааччыта А.Т. Никифоров кэлбит предпринимателлэри кытта аһаҕас кэпсэтии оҕордо. Кини саҕарыан иннинэ кэлбит 40-ча предприниматель бөтө бэрдээн олорорун „ириэрдэ“. Кини эпит этитэ бэйэ дьыалатын тэриниэн бағалаахтарга тэҥнээн көрөллөрүгэр сүбэ буолар. Ол курдук, Александр Тарасович бастаан тэрилтэ тэриниэгигэр оччотооҕу предпринимателлэр муммут кус ототун курдук сылдыбыт эбит буоллахтарына, билгитин информация, консультация, субсидия, кредит биэрэр тэрилтэлэр үгүстөр. Оннооҕор регистрацияланарга урукку курдук хас эмэ ыйы супту сүүрбэккэ нэдиэлэ иһигэр сечеттаах тэрилтэ бөлөм буолар.

Быылыгы сылтан республикаҕа ревизионнай хамыһыһа тэриллэн үлэтин сағалаахтаах. Кистэл буолбатах, босхо сыры ылааччылар ағыйах кэмминэн тэрилтэ тэринээт, кумаағыга төһө кыалларын кыраһыабайдык суруйан субсидия ылаллар. Үбү ылат ототу кэмминэн „тэрилтэ“ ыһыллар түгэҥнэре эмиэ баар. Хамыһыһа субсидия, үп-харчы ылбыт дьон үптэрин төһө сөптөөхтүк туһаналларыгар туһайыллар. Онно предприниматель буолдун бағалаахтар эрдэттэн сыта-тура толкуйдаан, хайдах быһылаахтык үлэлиригитигэр сыал-сорук туруорунан дьаһаныҥ.

М. ПЕТРОВА

Быыбар халандаара

РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ПРЕЗИДЕНТИН БЫЫБАРЫТАР
ДИЭРИ 8 КҮН ХААЛЛА

БЛИЦ-ЫЙЫТЫ

1. Кулун тутар 4 күнүгэр ханнык быыбар буоларын билэбин дуо?
2. Бу быыбарга кыттар санаалааххын дуо?

Игнатъева Мария Спиридоновна, доруобуйа харыстабылын ветерана, пенсионер:
- Билэн бөҕө, президеммитин талабыт. Быыбар кэмигэр биһиэнэрэ учаастактары уларытан «бутуур» бөҕөтүн таһаардылар. Онон ааспыт быыбарга ағыйах киһи куоластаата. Билигин быыбардыр учаастактары чуолкайдыахтарын наада. Быыбарга хайдах киһини таларбытыгтан олохпур сүҥкэн суолталаах. Холубура, дьон туһугар кыһаллыбат президенти таллаһпытына, тымныы сиргэ олорор дьону өссө тымныы полюс чыпчалаагыр ыгытахарына барыаһыт турдаҕа.
- Быыбарга хайаан да барабын уонна бары быыбарды баралларыгар ыгырабын. Өрөбүл күн тугу гына олоруохтарай, бардыннар. Намнар ааптытын түһэн биэримиэҕин.

Зырянов Егор Егорович, Үөдэй нэһилигэтин аға түмсүүтүн председателэ:
- Билэбин. Куруук кыттабын, партия чилиэнэбин, кимиэхэ быыбардырбын чопчу быһаарыммыт киһибин.

Потапова Анна Михайловна, «Эргимтэ» мағаһын атыһыһта:
- Билэн, Россия президенти быыбара. Киһи барыта инники олоғор туох эрэ интэриэстээх буолуохтаах, ол интэриэһэ олохо киирээгигэр кыһаллаахтаах.
- Барар буоллаҕым дии. Президент, улуус быыбарыгар хайаан да сылдыааччыбын.

Бу — интэриэһинэй! Олунньу 20 күнүгэр "Ситим" медиа-группа, ону тэнэ "Кыым"

хаһыат редакциятын үлэһиттэрин көбүлэһиннэринэн Модут нэһилиэгин ынах иитэр "Тунал" аһаҕас акционерной общество комплексыгар 100 киилэ ыһааһынаах мунутуур тон үтүг оҕорон таһааран бүтүн Россия үрдүгүн рекорд олохтоотулар. Бу

МУЧУТУУР ТОН ҮҮТ

тэрээһингэ улуус баһылыгын бастагы солбуйааччы Н.В. Слепцов, "Ситим" медиа-группа генеральной директора М.Н. Христофорова, куораттан "Туймаада-лизинг" тэрилтэ, "Тыгын Дархан", "Чочур мураан" ресторанныр салайааччыллара, ырыаһыт Саарын о.д.а. кыттыһыны ыллылар.

Австриятан 150 төбө симменталь боуроуда ынахтары Нам улууһугар 2007 с. ағалыттар. Бу сыллар тухары Сахабыт сириг усулуобуйатыгар бу ынахтар тулуйумтуолара, ону сэргэ өлгөм үтүтээхтэрэ билиннэ. Аан дойдугаагы Гиннес рекордарын кинигэтигэр киирэр сыалтан, өбүгэлэрбит үтүг тонорор төрүт үгэстэрин сөргүтөр соруктаах Модут нэһилиэгин ынах иитэр "Тунал" комплексыгар 100 киилэ ыһааһынаах үтүг тонордулар. Онтон бу түгэҥнэ арбитр быһытынан Россиятаагы аан дойду рекордарын регистрациялыыр комитет председателэ Вадим Горюнов үлэлээтэ.

Тэрээһин уопсайа икки күн устата бытылыһа. Онтон мунутуур тон үтүг ыһааһынныр ытык бэлиэ түгэҥнэ Тымныы Чысхаан офонньор кэлэн кыттыһылаахтары эбэрделээтэ. Ыһааһынааһын түмүгэр үтүг 109 киилэ буолбута билиннэ. Бу 109 киилэ ыһааһынаах мунутуур тон үтүг Дьокуускайдаагы туристическай хампаанньа ирбэт тон сиригэр ыам ыйыгар диэри уурулла сыгыаҕа.

**А. КОЛМОГОРОВ,
"Саха" НКИК "Нам" филиалын редактора**

САЙДАРГА КЫАХ БЭРИЛЛЭР, ҮЛЭЛИЭХХЭ ЭРЭ НААДА

«КопирТехСервис» ХЭО генеральной директора А.Т. Никифоров «ОКІ-систем Рус» ХЭО генеральной директора Масахико Цуда-саны кытта

гэ үлэлэһэр туһунан сөбүлэн түһэристэ. СР аты-эргийэн палататын туһунан кыгастык билиһиннэрдэххэ аан бастаан 1991 с. төрүттэммит. Ол эрэри кэлин уота-күүһэ умуллан, «өтөхсүйбүт». Ааспыт сыл отыһын 22 күнүттэн бу палата үлэтин сағаттан сағалаабыта. Президентиэн СР суол-иис, сибээс министринэн үлэлээбит Владимир Членов талыллыбыта. Палата номнуо 240 чилиэннэммит. Мантан 195 дьобуус уонна орто бизнескэ үлэлэһэр предпринимателлэр, 15 авиа-линия, речпорт, АЛРОСА, „Алмазы Анабара“ о.д.а. улахан тэрилтэлэр киирбиттэрэ. 26 тэрилтэ учредитель быһыытынан киирэр. Чилиэниэн ким бағарар, ол эбэтэр ИП, юридическай сирэй быһыытынан регистрацияламмыт тэрилтэ сайабылыанньа суруйан киирэр.

суббэдэрэччит быһыытынан үлэ булалларыгар бэрт табыгастаах буолар эбит. Хас бирдии чилиэн ханнык хайысхаҕа үлэлириттэн усунуос (10 тыһ. сағалаан) төлүүр эбит. Предпринимателлэри өйүүр соруктара да элбэх. Бу туһунан Нам улууһугар предпринимателлэри кытта үлэлэһэр киин нөҕүө билсисэххитин сөп.

Бу күн республикаҕа ааспыт сыл кулун тутарга сана тэрилтибит информация-консультационнай киин үлэһиттэрэ билиһиннэри оҕордулар.

Предпринимателлэргэ интэриэһинэй информацияны ФРМП үп-харчы, экономика отделин начальнига Е.Э. Иванов оҕордо. Кини мөлүҕөн сууманы 3 сылга диэри 6-16,5% кредит биэрэллэрин эттэ. Вырыһана үбү-харчыны ханнык хайысхаҕа көрдүүргүттэн уларыһар. Ааспыт сылга Нам улууһун пред-

Дьэ кэргэн – итии кыһата

Граф Бизэргэр олунньу 4 күнүгэр «Наш семейный вечер» диэн дьэ кэргэн күрээ буолан ааста.

КЫРА ҮГЭС СҮДҮ СУОЛТАТА

Бу күрээ оскуола директорын иитэр үлэҥэ солбуйааччы Федорова Мария Сергеевна уонна социальной педагог Э.С. Софронова толкуйдаан сынналан киин үлэһиттэрин кытта тэрийэн ыгыттылар.

Барыта бизэ дьэ кэргэн кытыны ылла. Күрэх биллэн турар, бэйэни билиһиннэрииттэн саҥаланна. Манна дьэ кэргэн ийэ да, аҕа да билиһиннэрбэтэ. Кинилэри оҕолор кылаас салайааччылары билиһиннэрдэ, учуталларын «моя классная мама» диэн истинник ааттаабыттар.

Бу киэҥ кыттааччылар оҕону итии боппуруоһугар оупут атастабылар. Олоххо дьин-чакчы баар, күннэтэ көстөр түгэннэри ырыттылар. Хас биридди дьэ кэргэн бэйэтэ кыра үгэстээх эбит. Ол курдук, киэҥ дьэ кэргэн бары мустубутун кэннэ Чириковтар ийэлэрэ Василиса Семеновна оҕолоругар кукольный театр көрдөрөр, Винокуровтар дьэ кэргэн рифманан, хоһоон тылын кэпсэтэллэр эбит.

Хас биридди дьэ кэргэн күн күбэй ийэлэрэ дьүүлүүр сүбэни

бииртэн биир, минньигэстэн минньигэс, бэйэлэрин сылаас сымнаҕас илииллэринэн астабыт аһылыктарынан күндүлээтилэр.

Бүтэһик түһүмэххэ ыалларбыт айылҕаттан бэриллэ-

бит дьобурдарын көрдөрдүлэр. Винокуровтар ийэлэрэ кыһынаан «танец живота» үңкүүлээтилэр. Ефимовтар «Три танкиста» ырыаны ыллаан үгүс көрөөччүлэрбитигэр уруккуну-хойуккуну санаттылар. Ефимовтар «Новогодние игрушки» ырыалара инникигэ эрэл кыымнаах Саҥа дьыл бырааһынньыгы, Чириковтар «Улыбка», Хастаевтар «Паровозик» ырыаны ыллаан, көрдөөх-нардаах оҕо сааспыттар тийэ сырыттыбыт.

Күрэх түмүгүнэн кыһыйылааһын Ефимовтар дьэ кэргэтгэрэ буолан, Хатын Арыы историятын кэпсири кинигэнэн наҕараадаланна.

Бу киэҥ киһи хараһын үрдэр, кулгааһын сымнагар араас дойдуну күрүлүгүн көрдүбүт, Граф Бизэргэн орто оскуоланы үөрэнээччилэрэ ылаан, үңкүүлээн бу бизээри олус киэргэттилэр.

Киһи дыло — дьэ кэргэнгэр, ону хас бириддибит өйдүөх тустаахпыт.

Нина ЯКОВЛЕВА, Хатын Арыы

ПУТИН УОННА САХА СИРЭ

— Егор Петрович, үгүс экспертэр «НГ» тахсыбыт Владимир Путин ыстатыыта национальнай боппуруоска саҥа политикатын декларацията диэн санаабы кэллэр. Бу сүрүн санааны кытта сөбүлээһин дуо?

— Владимир Владимирович бэйэтин ыстатыытыгар эппит көрүүлэрэ быыбар иннинээҕи ха мпа а н н ь а ч э р ч и т и т г т н ырааһынна тахсаллар дии санабын. Бу Россия лидерин сүрүн санаата уонна бу кэннигэн биһиги обществобитыгар 90-с сыллар саҥаланналарын буолбут уонна буола турар быһыны-майгыны дьиннээхтик өйдөөһүн турар. Ыстатыыта үүнэн ээр көлүөнэни үөрэхтээһин уонна итии саҥа сүдү оруола бэлиэтэннэ. Мин санаабар, дойдуну салалтатан маньик диригиник сыһаннаһарын кэнники 15-20 сылга аан бастаан көрдөрдө. Күлүн тутар 4 күнүгэр ытыыллар быыбар кэннигэн үөрэхтээһингэ государственной политика саҥа тыһыны ылыабы дии санабын.

— Эһиги бэйэбит оупуккуттар: Саха сирэ национальнай республикалартан бастакынан үөрэх тиһигэр ыараннагылыбыт национальнай компонент бастакынан киллэрбитигэр олохторун этэбит дуо?

— Кырдьык, правительство председателэ бүгүн ээр сорох өттүн республикабытыгар олоххо киллэрэн турарбыт. 20 сыл анараа өттүгэр биһиэхэ национальнай оскуолалары сайыннары уонна саҥарды Концепцията оҥоһуллан ылыллыбыта, ити чэрчигинэн «национальнай культура» диэн предмети киллэри көрүлүбүтэ. 90-с сыллар саҥаларыттан биһиги оскуола нуууча уонна саха нуруоттарын, биһиргэ олуор нуруоттарбыт, аан дойду культураларын үөртэбит.

Маньаха бу предмет культураны судургутук өйдүүрүтүгэр киннигэн бэриллэбитэ. Үөртөр сылаас чопчулуурбутугар биһиги, бастаан туран, үүнэр көлүөнэ дьуобуна уонна майгы-сигили сыаннастарын инэриигэ туһайыһыбыт, ордук дьэ кэргэн уонна нуруот педагогикатын, биһиги дойдубутугар олуор нуруоттар үйэлээх үгэстэрин нөнүө.

— Саха сирэ аан бастакынан бу суолунан барыта хайдах ситиһиллэбитэй? «Суверенитеттар парадтарын» усулуобуйатыгар наһаалаһынан хайдах куопшуккутуй?

— Үөрэхтээһингэ бу саҥаны киллэри ханнык да ыгырыыга хардары, ыччат ортуугар сыһаны сытырхаты буолбатах этэ. Үөрэхтээһин идеологиятыттан киин аҕаастаммытын кэннэ, биһиги иитиини, буолаары буолан культура нөнүө иитиини харыстыры наадалааһын аахпыһыт. Биһиги балайда ыараннагылыбыт быһаарыны булар кыахтааммыһыт — ити саха уонна нуууча культураларыгар тэҥинэн сыһаннаһыга сытар. Оччолорго биһиги саха уонна нуууча, аһыйах аһааннаах нуруоттар бэйэбитигэр республика баар араас омуктар уратыларын харыстыр соруу туруорбуппут. Маньык сыһаннаһы көлүөнэлэри сүтэрбэт кыабы би-

SAKHALIFERU IА. «Тутулуга суох хаһыакка» («Независимая газета») Саха сирин народнай депутаты Егор Жирков «Биһиги көлүөнэлэри сүтэрбэтибит. Саха сирэ республика үөрэһин тиһигэр национальнай компонент хайдах киллэрбитин туһунан» интервьюта таҕыста. Итини толору биэрэбит.

Кэнники кэмгэ кэпсэтигэ тахсыбыт национальнай боппуруоһу общественной ырытыгы популистской майгыланан иһэр уонна үгүс Россия национальнай республикаларын кыһалдалара болломто тас өттүгэр хааллылар. Ити эрээри тохсунньу бүтүүтэ Владимир Путин «Тутулуга суох хаһыакка» «ырытыгы хонуутун» биллэрдик кэҥэтэн, национальнай боппуруоска бэйэтин көрүүтүн таһаарбыта. Онуоха премьер государственной сыһанна саҥаны киллэри быһытынан киллэрбит суолталаах этиитэ, биллэбитин курдук, сорох регионнар таһымнарыгар ситиһилээхтик олоххо кирибитэ ыраатан ээр. Холобуру — Саха сиригэр. Бу туһунан «НГ» корреспонденттар педагогическай наука доктор, республика национальнай оскуолалары сайыннары уонна саҥарды Концепциятын автора, региональды орто үөрэхтээһин кэспэтигэр биһир тиһигин төрүттээччигэ Егор Жирков кэпсэти.

эрбитэ дии санабын. Мань сэргэ ыччаты толорантнай уонна тулуурдаах буолууга итиигэ, улахан элбэх омуктаах дойдуга оҕолору улахан олоххо бэлэмнээһингэ.

— Тоҕо эһиги национальнай республикалар эһигини батыспатахтарай?

— Хайдах батыспатахтарай диигин? Атын национальнай республикалартан даҕаны көбүлээһингэр бааллар этилэр. Биһиги оупуппутун үөртэ кэллэр, республика таады үөрэх тиһигин салайааччыларын таһымыгар көрсүүгүлөр мэлдьи ытыллыбыттара. Уопсай санаа баарын үрдүнэн, бу дьыала Москва сөптөөхтүк ылыныллыбата уонна федеральнай политика кэстүүнү ылыбата атын дьыала. Онон аасты уон сыл саҥаланнагыгар, ылаас вертикаль олохтоохун туһайыыта ылыныллыбытын кэннэ, биһиги үгүс ситиһилэрибит тохтор куоталаммыттар уонна бу кыһалдалары далаһыннаахтык дүүллэрэр олус ыраахан буолбута.

— Оттон «вертикаль» үөрэхтээһин национальнай концепциятын олоххо киллэриини хайдах мэхэйдэбитэй?

— «Вертикаль» олохтоохун бары дьиннээх ситиһилэрин — политической бигэ туруктаах буолуу, экономикай сайдыы усулуобуйатыгар — сорох эйгэлэргэ, чуолаан, үөрэхтээһингэ саҥа сыһан үгүс кыһалдалары үөскэппитэ кистэл буолбатах. Ордук национальнай республикаларга хонтуруоллуур уорганнар сулуоспаларын быһытынан регионнаады сокуоннаһы федеральнайга быһаачы тэҥини сатаан киһи өйүгэр баппаттык ыппыт түгэнэрэ бэлиэтэммитэ.

— Холобуру, сөп түбэспэт буолуу туохха көстөрүө?

— Холобуру, биһир түгэн: Саха сириттэн уратыга ханна да суох — саха тылыгар, хотугу төрүт нуруоттар тылларыгар биһиги үөртөр усулуобуйаларыгар уонна ситиһилэригэр, бу предметтэр ис хоһоонноругар ирдэбили бэйэбит олохтуубут. Республикабытыттан ураты ханна да үөртэтиллибэт предметтэргэ бэйэбит ирдэбилитин туруоран, биһиги билигин сокуонунан көрүлүбүт национальнай-региональнай компонент олохтуубут. Ол эрээри прокуратура сокуону бэйэти билэрэн ытылар: бу ирдэбиллэри эмие Москва биэриэхтээх диэн. Оттон Москва билингитэ эһиги үөртэр бырааба суоххут диэн ханнык да чопчу ирдэбили этэ илик. Бу боппуруоска Владимир Путин олох чопчу санаатын бэчээккэ таһаарытын кэннэ, хонтуруоллуур уорганнар өттүлэриттэн саба түһүүлэр тохтохтара диэн эрэнэбин.

— Олус кэмгэр кэспэти олобут: быйыл Саха сирэ Россия састаабыгар кирибитэ 380 сылын бэлиэтигэр. Республикабы бу үбүлүү дьин нуруот киһини курдук ааһааха сөп дуо?

— Сөп диэн эрэнэбин. Владимир Путин ыстатыытыгар төннөн бэлиэтээххэ, Россия уратыта — бу биһир ньыгыл киһи — нуууча нуруотун уонна киһи культуратын тула түмсүбүт

ураты элбэх омуктаа уолар. Нуууча культуратын оруолун ситэ сыналаабыт булар табыллыбат — киһиэхэ ытыктыбыллахтык уонна болломтолоохтук сыһаннаһаахха, национальнай культураларын эбинэн байыаха. Холобуру быһытынан эттэххэ, Лев Толстой нуууча литературатын классига эрэ буолбата, нуууча нуруотун дьуобунай көбүлээччигин эмие буолбута. Ол гынан баран, киһи бу хаачыстыбата нуууча литературатын уруктарыгар ситэ арыллыбыт. Оттон «национальнай культура» предметигэр биһиги киһини бу өттүттэн үөртэбит. Киһини эрэ буолбатах: Саха сирин оскуолаларын үөрэнээччилэрэ нуууча культуратын чабылхай дьонун кытта Сергей Радонезскайттан саҥалан Николай Рериххэ тийэ билсэллэр.

— Саха Республикага үгэс курдук үөрэхтээһин үрдүк таһымын биллэр, Саха сирин оскуолаларын үөрэнээччилэрэ дойдуну бастыг үөрэһин кыһалаларыгар ситиһилээхтик туттаран кириллэр. Саха сирэ Дальнай Восток атын регионнарынаафар киһи үөрэх кыһалаларыгар элбэхтик ааттанар. Эһиги хаачыстыбалаах үөрэхтээһини көбүлүү хайдах ситистигитэй?

— Собиэскэй кэм кэннинээҕи Россия үөрэнээччилэр көрсөр кыһалдаларын биһиги олус кэмгэр өтө көрүбүтү. Транспорт күүскэ ыарыыра уонна Россия төлөбүрдүгэр үрдүк үөртэри ханна баҕар киллэриэн сөбө көстөн турар этэ. Ол иһин 90-с сыллар саҥаланналарыгар биһиги Киһин, Сиһир уонна Дальнай Восток үөрэһин кыһаларыгар кадрдары бэлэмнири Департамены тэрибиппит. Үөрэнэр «путевка» иһин куонкурус биһир миэстэрэ 50 киһиэхэ тийэ сылдыһыта, билингэ диэри олимпиадалары ыытан, кыаммат ыаллар оҕолорун үөрэх кыһатын талар бырааптарын хааччыыга көһө сылдыр тутар хамыһыһылар үлэлиллэр. Үөрэнэллэрэ, сылга биһирдэ үөһэн көтөр билиэтэртэ икки өттүгэр төлөмүүтэ уонна оннооҕор Саха сирин уонна киһин үөрэх кыһаларын икки ардыларыгар стипендияларын араастаһыта толуйуллубута. Бу курдук 90-с сыллар саҥаланналарыттан бу күнгэ диэри сылта 3 тыһынчааттан 4 тыһынчаа тийэ эдэр уонна дьобурдаах дьон республика суотугар үөртэллэр. Бу Саха сирин кэскилин туһугар үбү барыстаахтык угуунан буолар.

Өскөтүн киһиэхэ ситэ быһаарылыбатах национальнай утарсылар баар буоллаһтарына, күүстээх государствоны тутар кыах суох диэн этиллибиккэ эргиллэн, бэлиэтиэхпин баҕарабын. Владимир Путин үөрэнээччилэри итиигэ национальнай культура уонна дьуобуна оруолун көрүүтэ — бу тоух да саарбага суох саҥа политика, бу национальнай сөбүлүүн уонна ил-эйэ дириг олоһун тэрийи. Уонна маньаха биһиги элбэх национальностоох государствобыт кэлэр кэскилин мэхитин көрөбүт.

Петр МОРДАСОВ

ЭДЭР ТӨРӨПҮТТЭРГЭ СУБЭЛЭР

Ааспыт сыл түмүгүнэн «Энсиэли» хаһыат «Дьэ кэргэн — итии кыһата» тизмээ конкурс кыһыйылааһа буолан, үлэм сыаналаммытын редакция коллективыгар, редактор директор В.Г. Касьяновка махталбын тиэрдэбин. Хаһыаппыт өрүү элбэх сонуннаах, үгүс ааһааччылардаах буоларыгар баҕарабыт.

2011 сылга тахсыбыт матырыяалларын түмүктүүр курдук, сорох кэтээн көрүүлэрибиз эдэр ыалларга анаан хаһыатым нөнүө билиһиннэрибиз. Урукку да кэмнэргэ, аныгы да үйэҕэ оҕону итии сүрүн сылаас-сорууга — утуму уһатар, удыору салгыыр, кэлэр кэскили, кэнчээри ыччаты иитэн таһаары. Булгу маньык иитиг диэбэккэ, маннайгы хардыны онгорго көмөлөһөрөй диэн бэйэм бэлиэтээһиннэрибиттэн сүбэ быһытынан билиһиннэриим.

1. Оҕо бу дьэ кэргэн хаһаайынны сыһыра сатаа. Дьэни ыһар диэн уулуссага үүрэн кэбихэр түбэлтэлэр баар буолааччылар.

2. Кыратыттан кинигэни көрдөр үөртэти үтө эрэ түмүктэрдэх буолар.

3. Кыһырыбккын оҕо буунан таһаарыа.

4. Туолбаты эрэннэриэм.

5. Оҕо буун кытта сынналангың туһалаахтык атаар.

6. Эрдэттэн көмөлөһүңнэрэ үөртэ.

7. Көрөнүң таптаа, аһара

атаахтатыма.

8. Оҕо бу эрэнэ, киһи санаатын үлэстэ үөртэ, анардасты үүрө сылдыма.

9. Кырдыаска, ырыһааха болломтолоох буоларга үөртэ.

10. Оҕо бу тынар салгынын табах буруотунан буортулаама. Арыгынан аралдыһан утуяар уутун уйгурдумма.

Мантан салгы, өбүгэбит үгэһин туһанан, сүбэбитин холбоон, олох хаамытын көрөн, оҕо буун сөптөөх суолга үктэннэригит, нуруот муударыһа этэрини, «ыспыт сиэмэтигинэн үрдүк хаачыстыбалаах үүнүүнү ылыаххыт» диэн баҕа санаалаах түмүктүүбүн.

Т. НИКОЛЬСКАЯ

«ЫЙЫТ — ХОРУЙДУУБУТ»

тел. 41-3-32, 41-4-96

Г. Христофоров, Нам с.:
— Нам уллуһугар цифровой телевидение хаһан киририэй?

С.С. Матвеев, улус баһылыгын тутууга, промышленноск са-буйааччы, Г.В. Гуляев, «Биһир кэлим сакаастыт» муниципальнай тэрилтэ салайааччыта:

— Нам уллуһун дьаһалтата ТРЦТ тэрилтэни кытта биһиргэ үлэлэһигэ сөбүлэһигэ илии баттаспыт. Сөбүлэһигэ ыйылы-быгын Нам уллуһун дьаһалтата телевизкага гаас кириригит көмөлөһүөхтээх. Эрдэ харчы кэстүбөккэ бу үлэ ыгылылбата. Ааспыт сылга харчы көстөн Саҥа дьылга диэри харчыны бытытыбыт, онон кинилэр өттүлэриттэн ыгытыллахтаах үлэ — улуска цифройой телевидениены олохтоонун ыйылыгиттан саҥаланнахтаах. Анал программа оҥоһуллан 2016 с. диэри 2 Хомустаах, Арбын, Таастаах нэһиликтэригэр цифройой телевидениены көрдөрөр шышка туруорулуохтаах.

А. Николаев, Нам с.:
— Саҥа охотбилиэттэри Нам уллуһугар хаһан түңэтэллэриэй? Атын уллуһууларга, куоракка түңэттигит үһү.

А.И. Ноговицын, «Охотбщество» директора:
— Саҥа билиэттэр бэриллэбэттэр. Олунньу 20 күнүгэр «Охотбщество» чилиэннэрин сьеһэ буолуохтаах, оно быһаарылыыа. **Бэлэмнээтэ В. РЫКУНОВА**

БЭРДИ БЭРТ БАҢЫЙДА

Олунньу 8 күнүгэр Нам улууһун Модут бэһүөлүгэр ССРС физическэй культураҕа уонна спорта туйгуна, РФ үөрэҕириттин туйгуна, пед. үлэ, тыыл ветерана, Модут, Бөтүг, Нам нэһиликтэрин, улуус бочуоттаах граждана Макаров Василий Николаевич 80 сааһын туолар аатыгар 1994-96 сс. төрүөх олооттарга, 1993 с. онтон аҕа эр дьонго „Өбүгэ ооньууларын“ күрэхтэри ытыллыһа.

Манна улуус бары нэһиликтэриттэн күүстээх бэйилдэр, буулаҕа күрүүлээхтэр илин-кэлин түһүстүлэр. Ол курдук оҕолорго 13 кыттааччы баарыттан 12-тин кэннигэр хаалларан

Хатырык Урүн Уолана Аркадий Макитов кыайылыаһынан табыста. Киниттэн үс ахаанынан хаалан Нам 1 №-дээх оскуолатын үөрэнээччитэ, Нам нэһилиэтин кэскиллээх ыччата Миша Чупров иккискэ табыста. Үһүс бириэстээх миэстэни Таатта улууттан төрүттээх, Намнааҕы проф. лицей үөрэнээччитэ Олег Охотин ылла. Бэлиэтээн эттэххэ, олунньу 3-4 кк. 1995-96 сс. төрүөх олооттар „Өбүгэ ооньууларын“ күрэхтэригэр маннайгы миэстэни ылбыт Арсен Парникову бу күрэхтэһиигэ 8 миэстэ тэптүүлэр. Онон оҕолор ортолоругар национальнай көрүнүгүгэ дьобурдаах оҕолор баалар эбит. Ол курдук 2 Хомустаахтан Иван Копырин, Модуттан Владик Попову, Хамаҕаттан Артем Гермогеновы ааттыахха сөп.

Эр дьонго барыта 15 „мин дуо!“ диэбит эр бэртэрэ күрэхтэһиһэ. Дьэ, балартан тутум эргиргэ, үс төгүл үскэ, сүүрүүгэ маннайгы миэстэни ылан, Чурапчытааҕы физкультура институтун выпускника, билигин төрөөбүт нэһиликтэр физкультура учууталынан үлэһии сылдар Хатырык ыччата Айсен Парников бастаата. Кини плазменной телевизорунан наараадаланна. Айсентан бэрт кыранан, „хаачыстыбанан“ баһыйтаран, улуус биер

тарбахха баттыыр спортсмена, ааспыт И.Е. Винокуровка аналлаах ыһыах „Энсиэли Боотура“ күрэхтэһии призера Артем Варданян иккис миэстэҕэ табыста. Үһүс миэстэни Хамаҕатта нэһилиэтин спорка дэгиттэр ыччата Василий Винокуров ылла. Оттон Василий Макаров маннайгы турнирын кыайылыаҕа Марк Барашков үс иһигэр киллэрбэттэр, онон маны этэн эрдэхтэрэ, бэрди бэрт баһыйар диэн.

Намнааҕы проф.лицей хамаандатын олооттара (тренер Л. Соловьев), республика араас улууттан түмүллэн кэлэн үөрэнэ сылдар оҕолор, сым-

са хамсанылары көрдөрөн күрэхтэһиини кизгэттилэр. Холубура, мас тардыһытыгар иккис миэстэни ылбыт Спиридон Афанасьев (Мэнгэ-Хаңалас), хапсаҕайга, мас тардыһытыгар Дьулус Старостин (Уус-Алдан) бэлиэтэннилэр. Бириэстээх көрүгүнэргэ бастаабыттарга 1000 солк. суумалаах сертификаттар туттарылыннылар: тутум эргиргэ Иван Копырин (2 Хомустаах), хапсаҕайга Арсен Парников (Нам 1№-дээх оск.). Оттон Артем Гермогенов анал бириэс ылла. Улахан дьонго харчынан сертификатгы Марк Барашков, Спиридон Афанасьев туттулар. Иккис көрүгүнэ үс иһигэр киирбит Роман Заровняев (Бөтүг) анал бириэһинэн наараадаланна. Күрэхтэһии кылаабынай судьуйатынан Н.В. Дьяконов, сэкэрэтээрэринэн В.Э. Семенов, Е.Н. Алексеев үлэлээтилэр.

Сүрүн интэриэһи Макаровтар дьэи кэргэттэрин уонна улуус тэрилтэлэрин, нэһилик дьаһалталарын аатыттан улахан бириэстэр олохтоммуттара күөдьүттэ.

Иккис төгүлүн ытыллыбыт „Өбүгэлэригэр ооньуулар“ Юрий Эверстовы, Николаи Дьяконовы солбуйар ыччаттардаахпытын көрдөрдө.

Иннокентий УВАРОВСКАЯ

КҮРЭХТЭҢИИЛЭР СУОМЛАРЫНАН

Олунньу 18-19 кк. мас тардыһытыгар „Көмүс мас“ Дьокуускай куорат аһаҕас турнира буолан ааспыт. Манна барыта 130 мадьыны күүһүн холоспут. Олортон 74 кг Анатолий Гладков маннайгы, Артем Варданян үһүс миэстэлэри ылбыттар. 82 кг Алексей Кутуков маннайгы, Василий Дедов үһүс буолбуттар. Бэтэрээннэргэ 85 кг үөхсө ыйааһынна Владимир Наумов пьедестал үһүс үктэлигэр тахсыбыт. Бу күрэхтэһиини кытта тэҥгэ Чурапчыга Сергей Смирников кэриэһигэр мас тардыһытыгар республикатааҕы турнир ытыллыбыт. Барыта 75 спортсмен күрэхтэспит. Нам улууттан 90 кг ыйааһынтан үөһэ Евгений Иванов үһүс бочуоттаах миэстэҕэ тахсыбыт.

М.К. Аммосов аатынан ХИФУ, Мэнгэ-Хаңалас, Хаңалас, Нам хамаандаларын икки ардыгар дуобакка уонна саахымакка үгэскэ кубулуйбут турнир буолан ааспыт. Онуоха биһиги Наммыт хамаандата иккис миэстэни ылан үөрүүтэ үрдээтэ.

Тулагыга ытыллыбыт СахаВА волейбол лигатын киин бөлөхтөргө аһаҕас турнирыгар улуус хамаандата куһаҕана суохтук оонньообут. Ол курдук эр дьонго „Хомустаах“ кулууп иккис, дьахталлар үһүс миэстэни ылбыттар.

Комплекснай спартакиада суотугар оҕолорго бириэстээх уонна хамаанданан бастыыр иһин мас тардыһытыгар Аппааныга улуус чемпионата тэриллибит. 30, 35,40, 45, 50, 55, 60, 60 үөһэ кг ыйааһынарда Хатыг Арыыттан, Хамаҕаттан, Хатырыктан, 2 Хомустаахтан, Көбөкөнтөн, Бөтүгтөн, улуустааҕы гимназияттан, НСШ-1 кэлэн күрэхтэспиттэр. Уолаттар бары да күүстээхтэрин, кыахтаахтарын көрдөрүттэр. Ордук Хатыг Арыы нэһилигэ үгэс чемпионнаах уонна призердаах. Хатырык, Бөтүг бириэди чемпионнаахтар. 2 Хомустаах, Хамаҕатта бириэди призердаахтар. Түмүгэр 16 очколаах Хатыг Арыы хамаандата бастаабыт, иккис 35 очколаах улуустааҕы гимназия, үсүһү Хатырык (42), төрдүһү Бөтүг (47) ылбыттар. 40 кг ыйааһынна диэри мунуттуур кыайылыаах аатын Аяаал Аммосов (Хатыг Арыы), 40-тан үөһэ Артем Евстафьев (Хатыг Арыы) ылбыттар.

Л. УВАРОВСКАЯ

Олунньу саңата улууска, республикаҕа ытыллыбыт күрэхтэһиилэр түмүктэригэр билиһиннэрдэххэ, манньк.

Олунньу 3-5 кк. Покровскай куоракка 15-с төгүлүн республикатааҕы „Хаңалас хапсаҕайа“ хапсаҕайдан тустууга турнир буолан ааспыт. Манна эр дьонго 55 кг Макаров Зырянов, 90 кг Вадим Семенов иккис бочуоттаах миэстэлэри ылбылар. Оттон олооттарга 50 кг Данил Макаров иккис, Демьян

ТИНЭХ КИИРСИЛЭРТЭН

Васильев үһүс буоллулар.

Комплекснай спартакиада суотугар остуол тиннигэр, „Нам улууһа“ МТ чемпионата ытыллыһа. Онуоха Ленскэй нэһилик хамаандата иннин кимизэхэ да биэрбэккэ — бастаата. Иккис 2 Хомустаах, үсүһү Хамаҕатта ылбылар. Күрэхтэһиигэр Хатыг Арыы, 1 Хомустаах, Үөдэй, Хатырык, Модут, Көбөкөн, Салбаг, Никольскай, Маймаҕа кыттыбатахтар. Спорт фанаттара бэлиэтиллэринэн, 1 Хомустаах, Үөдэй нэһиликтэрэ кэлинги сылларга „мэлийбиттэр“. Урут анардас ааттарын истэ-истэ куттанар буолаллара үһү. Күүстээх оонньооччулар Көбөкөнгө баалларын ахталлар, ол бэйэлэрэ быйыл кэлбэтэхтэриттэн соньуйаллар. Оттон Хатыг Арыыга 14 үлэһиттэх бүтүн спорт управления тэриллибит да, биер да спортсмены аҕалбатахтар. Дьингэ, күрэхтэһиилэри былырын зонанан араарыт буоллаҕарына, быйыл уруккулуу комплекснай онорбуттар. Манньк ньыма маассабаһы көүлүүр, итинэн күүргөмнээх, интэриэһинэй ооньууну көрдөрөрө биллэр.

„Өбүгэлэригэр ооньуулар“ спорт национальнай көрүгүнэригэр оҕолор ортолоругар улуустааҕы күрэхтэһии үгүс уолуна түмтэ. 1998-97 сс. кыра бөлөххө 11 уол кытынна. Кинилэртэн Хамаҕаттан Айхал Местников маннайгы, улуустааҕы гимназияттан Вольдыа Габышев иккис, Түбөттөн Вая Шестаков үһүс миэстэлэри ылбылар. Улахан бөлөххө 13 уол күүһүн холосто. Эрийсилаах, тыҥааһыннаах күрэхтэһии пьедестал үрдүк чыпчаалыгар 1 №-дээх Нам орто оскуолатын үөрэнээччитэ Айсен Парникову, иккискэ улуустааҕы гимназияттан Андрей Тюнгюрадова, үһүскэ Үөдэй орто оскуолатыттан Владислав Габышевы таһаарда.

Олунньу 5 күнүгэр Модут нэһиликтэр С.Н. Колесов бириэһигэр иккис төгүлүн саахымат күрэхтэһиигэ тэрилиннэ. Бу үгэскэ кубулуйан эрэр турнирга хоту энэр нэһиликтэртэн отут саахыматчыт түмсэн кытынна.

Ооньуу швейцарскай системанан ытыллыһа. Эргир аайы хатыһылаах ооньууларга сыгы киирсиллэри көрдүбүт, кыайыны суруммат саахыматчыттар инники күнүгэ табыстылар. Эр дьонго бастаах миэстэни А.И. Васильев, иккис И.И. Васильев (Модут), үһүс К.Е. Лукинов (Көбөкөн) ылбылар. Дьахталларга Н.Е. Габышева (Көбөкөн) бастаата, иккискэ Т.И. Евсеева (Аппааны), үһүскэ В.Н. Сивцева (Граф Бирэргэ) табыстылар. Уолаттарга Сивцев Сайаан (11 кыл.) кыайда. Иккис миэстэни Аргунов Андрей (9 кыл.), үсүһү Иванов Ян (9 кыл.) ылбылар. Бу уолаттар бары Модут оскуолатын үөрэнээччилэрэ. Кыргызтарга Васильева Лия (9 кыл., НУТ) бастаата. Кыайылыахтар уонна миэстэлэспиттэр бары грамоталарынан, мэтээллэринэн уонна сыаналаах бириэстэринэн наараадаланнылар. Маны сэргэ үчүгэй көрдөрүүлэммит, кыраһыабайдык киирситбит саахыматчыттар биһирэбил бириэстэринэн бэлиэтэннилэр — В.В. Сыроватскай (Модут), М.Ф. Кудданов, С.С. Иванов, В.С. Колесова (бары Бөтүгтэн), Т.Д.

Олунньу 5-6 кк. 1 Хомустаах, Партизан нэһиликтэригэр Нам улуутун комплекснай спартакиадатын суотугар волейболга чемпионат буолан ааспыт. Манна 15 хамаанданан, дьахталлар уонна эр дьон икки бөлөбүнэн араһан барыта 208 киһи буолан оонноотулар. Түмүгэр хамаандаттар бастаабылар, иккис 1 хомустаахтар, үсүһү хатыг-арыылар ылбылар.

Олунньу 11-12 кк. Чурапчыга, Одьулуунна республикатааҕы

ылбыттар. Бу күрэхтэһиигэ 54 кг Парников Михаил маннайгы, 64 кг Иванов Егор үһүс, Барашков Борис иккис миэстэлэри ситиститтэрэ. Уолаттар тренердэрэ: Д.К. Черноградскай, У.А. Барашков.

„Эрчим“ республикатааҕы сүүрүүнү сөбүлээччилэр кулууптара С.Г. Ильин 65 сааһыгар аналлаах күрэхтэһии тэрийдэ. Барыта 80-ча сүүрүүк кыттыбытыттан, Андрей Бурнашев маннайгы миэстэни ылла. Роман

Иванов иккис, Александр Новгородов, Светлана Винокурова үһүс, Ион Васильев төрдүһү ситистилэр.

Олунньу 18 күнүгэр Намнааҕы гимназия спортивнай саалатыгар авиамоделлары көтүтүүгэ улуустааҕы күрэхтэһии буолан ааста. 8 оскуолаттан, 62 үөрэнээччи, НПКи ус устудьуона, 12 салайааччы кыттыны ылбыттар. Күрэхтэһии үс бөлөбүнэн ытыллыбыт. Эрэһинэ мотуордаах самолеттарга Петя Про-

Михайлов, Владимир Колтовской үһүс, Хамаҕаттан Андрей Пятыйкин иккис, Павел Иванов маннайгы миэстэлэри ситистилэр.

Олунньу 15-19 кк. Благовещенскай куоракка кик-боксинга Россияҕа путевка ылар иһин сүүмэрдир чемпионат буола турар. Манна биһиги олооттарбыт Андриян Шербачков уонна Борис Саввинов күрэхтэһэ сылдьаллар. Кинилэр тохсуньу 28-29 кк. буолан ааспыт республикатааҕы сүүмэрдир күрэхтэһиигэ ситиһиилээхтик кыттыбыттар. Ол курдук оҕолорго Борис 71 кг маннайгы, улахан дьонго Андриян 54 кг иккис миэстэни

топопов, планердарга Илья Иванов (НСШ-1, сал. М.Е. Иванов) маннайгы миэстэни ылбыттар. Эрэһинэ мотуордаах вертолелтарга Владик Суздоров бастаабыт. (ЦДТЦ, сал. А.А. Суздоров).

Хамаанданан маннайгы миэстэни М.Е. Иванов салайааччылаах НСШ-1 үөрэнээччилэрэ, иккис А.А. Осипов салайааччылаах оҕо уус-уран научнай-техничеккэй киинэ, үсүһү А.П. Сивцев салайааччылаах Түбэ орто оскуола табылыттар. Күрэхтэһии түмүгүнэн олунньу 28 күнүгэр Намнааҕы республикатааҕы күрэхтэһии буолара былааннаар.

Л. УВАРОВСКАЯ

Лыткина (Аппааны), Н.Е. Габышева (Көбөкөн), Осипов Коля (9 кыл. Модут).

С.Н. Колесов кыһа Дьокуускайа олоор Надежда Сергеевна олохтообут харчынан анал бириэһин иһин киирсии ураты болгомтону тарта. Түөрт бастыг көрдөрүүлээхтэр — А.И., И.И. Васильевтар, К.Е. Лукинов, В.В. Сыроватскай, бизс мунуулээх түргэн саахымакка

БИРИС КӨБӨКӨННӨӨТӨ

оонньоотулар. Баат Көбөкөн саахыматчытыгар мүүк гынна, олохтоохтору ытыс сотуннар, Константин Егорович Лукинов ботугуч харчынан анал бириэһи тутта. Турнир биер ураты көстүүтүнэн саахымат задаларын суоттаһын буолла. Ол барыта түһүмэхтэр быыстарыгар эркин дуоскатыгар бэрилиннэ. Манна эмиэ анал бириэс Колесов бириэс төрөөбүт быраата, худуоһундук Н.Н. Колесов туруорбут хартыһына. Бизс задачаны барытын түргэнник суоттаан В.В. Сыроватскай (Модут) кэрэ айыллалаах уруһуй хаһаайыһынан буолла.

Бу турнир Модут нэһилиэтин ветераннарын сэбиэтигэр көүлүүт (сал. Д.И. Ядрихинская), олохтоох дьаһалта өйөөн (бах. В.В. Осипов, солб. М.А. Суздалова) биер дойдулаахтарын аатын үйэтитэр, саахыматы сайыннарар сыаллаах тэрийбит-

тэр. Күрэхтэһии сана тутуллубут сып-сырдык, кизг-куон уус-уран айымны дьытитэр ытыллыһа. Үрдүттэн ас-үөл атыыланан, саахыматчыттар ооньууларыгар табыгастаах буолла.

Ханьнык бабарар күрэхтэһиигэ спонсордары булу түбүгү эрайэр. Манна саахымат энгузиаһа, спорт ветерана И.И. Васильев элбэхтик кэспэ-тэн-ипсэтэн сүүрбүт-көппүт. Тэрийээччилэр спонсорданан көмөлөспүт тэрилтэлэр Намнааҕы профликейгэ, „Нам-коммуналлоэнерго“ ААО-ҕа, Намнааҕы киинэ архыбыгар, „Светлана“ маһаһынна, саахыматчыт Л.А. Дьяконов кыһа Людмила Лазаревнага, Көбөкөнтөн саахымакка элбэх оҕону уһуйбут В.В. Кривошапки-Майскай бириэһин олохтообут үөрэнээччилэригэр, Граф Биэрэгиэттэн биер кэмгэ С.Н. Колесовтын хамаандара оонньообут В.Н. Сивцевага, С.Н. Колесов аймактарыгар, Модут нэһилиэтин дьонугар-сэргэтигэр махталлара улахан. Оттон саахымат күрэхтэһиигэр ситиһиилээхтик кыттыбыттар илии тутуурдаах, өтүк харалаах, өссө да күрэхтэһиигэ баараан, баһыбылаан, махтанан тарбастылар.

К.А. ОЛЕСОВ, күрэхтэһии кылаабынай судьуйата

**Айыы кийитэ аһыныгас,
күн кийитэ көмүскэ**

Олунньу 11 күнүгэр А. Шестаков аатынан сынналан кийингэ „Истиний дуу, сүрээим иэийитин“ диэн аһымал-концерт буолан ааста. Ырыа кийитэ биер бойдуолаахпыт, сөбүлүүр, таптыйыр ырыаһыптыт, сахаларга бастагы мелодист-дыахталлар ахсааннарыгар кийирсэр Светлана Кудринаҕа ананна.

Концерты „Тулдук хаа-

ра” улуустааҕы мелодистар түмсүүлэрэ тэрийэн ыгытат. Биэчэри „Намына” (Никольскай) ансамбыл арыйда. Биллэрин курдук Светлана Николаевна Никольская нэһилиэгиттэн төрүттээх. Дьоллоохо оҕо сааһа кини кырдалларыгар аасыта. Оттон олохсуйбут сирэ – Хамаҕатта. Онон ырыа кийитин бу икки нэһилиэк саҕалаата. Кинилэри тэҥэ Кыһыл Дэриэбинэгэ, Бөтүнтэн, Хатырыктан, 1 Хомуस्ताахан культура үлэһиттэрэ, Светлана коллегалара уонна ыччат ырыа-үңкүү кэһиилээх кэлэн көрөөччүлэри олус сэргэхситилэр. Хас биердннүмэр бэйэ-бэйэтин ситэ-рэн-хоторон биэрдэ. Артыстар өрө көтөбүллэн туран ыллыыл-лара өтө көстөр.

Надежда, Михаил Макаровтар (Хамаҕатта) дуэттара куньутун тутта. Кыһыл Дэриэбинэ ырыаһыттарын сэргии иһиттибит. «Дьүөгөлэр» хаһан да буоларын курдук иэ-эн-куойан туран ыллаатылар. «Ретро-данс» үңкүү бөлөҕө музыкаҕа сөп түбэһиннэрэн хам-

саныылара, уобараска кийрэн үңкүүлүүллэрэ, көстүүмнэрин кэрэтэ кийитэ кийэргэттэ. «Ми-чээр» ансамбыл чаҕылхай үңкүүлэрэ кэрэ диэн баарын хас биердннүмэр кэрэ тириэр-тэ. «Арылы» диэн 50-тан үөһэ саастаах дыахталлар түмсүүлэрэ (Хатырык) араас омок үңкүүтүн толорбутун астына көрүстүбүт. Сааһыра барбыт дьон диэтэх-хэ, имигэстэрэ, тутталлара-хаптаалара сөрү-сөп. Улуус баһылыгын бастагы солбуйа-

ТАЛААНЫГАР СҮГҮРҮЙЭН

аччы, «Биер ньыгыл Россия» партия Намнааҕы отделеһиетин сэкэрэтээрэ Н.В. Слепцов, улуус баһылыгын социальнай боп-пуруостарга солбуйааччы И.Р. Попов, Хамаҕатта нэһилиэгин баһылыга А.Г. Дунаев ырыа бэлэхтээннэр көрөөччүлэри сэргэхситилэр.

Концерт биер тынынан баран, дьоммут-сэргэбит уйан дууһалааһын, ырыа куттааһын, үңкүүгэ интэриэстээһин, талааннааһын туһуулаата. Ити-эннэ куорат кэһириинээһэр да ордук диэн сыаналанна. Дьик-ти кэрэ кийитэ эйгэтин Светла-на үөлээннээхтэрэ, эстрада студиятыгар биергэ үөрэммит доботторо СР үтүөлээх арты-стара В. Мохначевская, В. Та-таринов, С. Попов дьүөгэлэрин өйөөн кэлбиттэрэ ситэрэн-хо-торон биэрдэ. Онон аһымал-концерты көрбүт-истибит эрэ бары астымыттар.

Саала иһэ тобус-толору көрөөччүнэн туолан дохсынны-тыс тыаһынан добуһуолаһымтыта, эдэр да, кырдыаҕас да кинини ытыктытырын, ураты тыннаах ырыаһыт быһытынан били-эрин, талааныгар сүгүрүйэрин бэлиэтинэн буолла. Хардатын, махталын бэлиэтин, Светлана Николаевна ырыанан тириэртэ. Барахан ырыы ытарчалыы ылбытын биллэрбэккэ ыллаан эйээршпитин дьон-сэргэ уруй-дуу көрүстэ. Буолумуна даһаны, кини сахалыы эстраднай ырыа сайдыытын төрүтэспитэ, ус-тан түспэт ырыалары суруйбута бүтүн республика үрдүнэн дьы-эрэйэ иһиллибитэ.

Бу кийитэ тапталлаах ырыаһыптыт туһугар үгүс истин-иһирэх тыллар этилин-дилэр. Кинини киһи, истин дьүөгэ быһытынан баһын ха-ачыстыбаларын дьонго-сэргэбэ билиһиннэрдилэр.

Итиэннэ туох барыта үтө түмүктээх буолуоһар, хайа да балаһыаннааҕа булгуччу эрэл санаа кыыма баар буолуохтааһар итэҕэйэргэ ыгырдыйлар. Оттон бу аһымал-концерты тэрийбит, сүрэби-быары сылаанньытар, дууһаны өрүкүтэр истин тыннаабыт кийинэн Е. А. Кутукова буолар.

Елена Александровна концерт тэрийэр баһалааһын туһунан биер идэлээхтэригэр санаатын эпитигэр, дьоно бэрт улгунук сөбүлэспиттэр. Ол туһунан кини санаатын манньк үллэстэр: «Бараханнык ылдыбытын истэт да, өссө Саҥа дьыл бырааһынныгыһын иннинэ концерт онорор былааннаах этим да, түбүккэ-садьыкка үтүрүйтэрэн тохтоон хаалбыта. Ол да буол-лар, уһаппакка-кэһиһпэккэ бары түмүллэ охсон, аһымал-кэһиэри тэрийдибит. Чаччыта, көрөөччү аҕыйах буолуо диэн дьиксиммитим, төттөрүтүн са-лаа бы-бычары кийинэн туолан тапталлаах ырыаһыттарыгар сүгүрүйэллэрин биллэрдилэр.

Светлананы дьон ырыаһыт эрэ быһытынан буолбакка, мелодист, айааччы быһытынан биллэрдилэр. Кини 50-ча ырыа ав-тора, оҕолорго анаан эмиэ суруйар. СР ырыа айааччыларын соһуну чилиэнэ. Бэлиэтээн эттэххэ, 1989 с. айар биэчэрин тэрийбит-пит. Олус үчүгүйдик аастытын өйдүүбүн. Кэһири кылларга төһө да улахан сыанаттан тэй-битин иһин, улуус культурнай олоһор мэлдьи кыттар. Ол курдук „Намына” ансамбыла сүбэһит-амаһыт быһытынан сылдыбыта. Фестивалларга кыттар. Бу кийитэ Светлана сценарист быһытынан арыл-лан, икки сыанкатын оонһоон көрдөрдүлэр.

Аһымал-кэһиэр түмүгэр 120 тыһ. солк. уу харчынан кийрдэ, аһардыс кийири билиэттэн 30 тыһ. солк. буолбут. Онон бу хо-муллубут үп-харчы Светлана эмигэр-томугар бэрилиннэ».

Л. УВАРОВСКАЯ

Культура сонунарыттан

Олунньу 11 күнүгэр урук-кута кулууп үлэһитэ, куль-

Анна Захаровна ырыаны добуһуолаааччы эрэ буолбакка, бэйэтэ эмиэ музыка суруйар. Ол курдук, саха-француз лицейин

УБҮЛҮӨЙДЭЭХ КИЭҢЭБЭ

тура туйгуна А.З. Заровняе-ва үбүлүөйдээх айар кийитэ «Түһүлгэ» сынналан кийингэр буолла. Анна Захаровна баянын көтөхпүтүнэн тахсан урут бэй-этэ салайан ыллаппыт дьонун сценаҕа таһаартаата. Ону тэнэ бэйэтин биергэ төрөөбүттэрэ, аймахтара эмиэ кытыннылар. Программаны оччотооһу ыры-алар, үңкүүлэр, сценкалар ки-ирбиттэрэ кийэргэттэ. Концерты Анна Захаровна уола Манчаары Николаевич, балта Степанида Захаровна ис кийирбэтих салай-ан ыгыттылар.

гимнин айбыта, «Ойуунускай — Омуһан», «Уһун сүһуох» диэн ырыалара бэркэ табыллан уостан түспэт буоллулар. А.З. Заровняева культура эйгэтигэр 29 сыл үлэлээбит, нэһилиэк дыахталларын сабыэтин 19 сыл салайа сылдыбыт. Убүлүөйдээх айар кийитэ «Үлэ үөһүгэр ал-тыспыт, ыллаан-туойан аастыт талааннаах бар дьоммор мах-талым» диэн ааттаан дьонугар-сэргэтигэр анаан тэрийдэ.

**М. ВИНОКУРОВА,
Хамаҕатта**

Олунньу 21 күнэ—төрөөбүт тыл норуоттар икки ардыларынааҕы күнэ

„АМАН ӨС” КҮРЭБЭР

Улуус оскуолаларыгар төрөөбүт тыл, сурук-бичик күнүнэн си-бээстээн былааннаах тэрээһиннэр буоллулар. Ол курдук олунньу 13 күнүгэр Дьокуускайга государственной опера уонна балет театрыгар республика президенэ Е.А. Борисов кыттылаах общественность үөрүүлээх мунһаҕа буолан ааста. Бу мунһааха улуустан 24 учу-утал, иитээччи кыттыһыны ылла. Оттон олунньу 14 күнүгэр үгэскэ кийрибт улуустааҕы „Аман өс” тыл этээччилэр күрэххэ Н.М. Рыкунов аатынан кини библиотекаҕа буолан ааста. Күрэххэ улуус 13 оскуолатыттан 25 оҕо, 6-8 кылаас үөрэнээччилэрэ кытыннылар. Күрэх сүрүн соругунан: үөрэнээччилэр төрөөбүт тылларынан санааларын сайа этэр добуһурдарын сайыннарыы, дьулуруу атын тэһиэти холонууларын ситиһии. Түмүккэ, алтыс кылаастарга Дьяконов Эркин (Түбэ), сэттис кылаастарга Куличкин Боря (гим-назия), ахыс кылаастарга Уваровская Маша (Бөгүн) кыайдылар. Константинова Сардаана, Алексеев Айаал (Хатырык), Попова Уйгу (Түбэ), Новгородов Айдын, Жиркова Ая (ХСФЛ), Федорова Анига (Хамаҕатта) бириистээх миэстэлэргэ тигистилэр.

Дьүүллүүр сүбэ күрэх түмүгэр үөрэнээччилэр үгүстэрэ сана-аларын толлутаҕа суох этэргэ ыарырҕаталларын, билии –көрүү таһыма үрдүгэ суоһун ыйдылар уонна инникитин элбэхтик кинигэни ааһалларыгар, саһара үөрэнээччилэр сүбэлээтилэр.

М. ИГНАТЬЕВА, үөрэх управлениета

ОБОЛОРТОН ҮӨРДҮБҮТ

Төрөөбүт тыл, сурук-бичик күнүгэр анализ тэрээһин Д.Д. Новгородов аатынан „Кэскил” балаһанга олунньу 9 күнүгэр буол-лан ааста. Манна улууска биллэр уран тыл уустара, фольклору тарҕааччылар, норуот ырыаһыта К.Н. Тихонов, алгысчыт Ф.А. Соловьев, „Арай бирдэ” республикатааһы конкурс кыайылаах-тара ылдыытаатылар.

Бу дьоро күн сизэр-туом алгыһа, олонхоттон быһа тардыы толорулунна. Чабырҕах, дэгэрэн, норуот ырыаларын иһиттибит. Иккис кылаас үөрэнээччигэ Максимова Вилена үгэтин, Иванова Айыһа (5 кыл.) олонхоттон быһа тардыһын, 4 кылаас кыргыз-тара чабырҕахтаан күһүйбүтүгэр биһирээтибит. Кинилэри сэргэ 7 „б” кылаас үөрэнээччилэрэ „Үөрэхтээхтэр уонна үөттүрэх” диэн Суорун Омоллоон комедиятын көрдөрдүлэр. Лицейтэр төрөөбүт тылларын араас дэгэтин, бааһын баһылаан эрэллэрин көрөөччүлэр кэрэхсээтибит. Биэчэрбит „Тыл – норуот бааһа” диэн оһуохайынан түмүктэннэ.

М. ВИНОКУРОВА, Хамаҕатта

ТӨРҮТ ТЫЛЫМ

Кини тулалыыр эйгэни, аан дойдуну, айылҕа кэрэтин, олох ха-тыламмат дьикти көстүүтүн төрөөбүт тылынан ылынар. Бу омок кимиэхэ да маарыннаабат ураты көстүүтэ, культурата буолар. Мин сахабын, төрөөбүт ийэ тылым – саха тыла. Ол эрэн, мин бэйэм ыраастык сахалыы санарабын диэн санаампын. Тоҕо диэтэххэ, күн ахсын туттар тылбар нууччаттан кийири тыллары кыбытан санарабын. Ол мин кийин улууска олоһорбуттан буолуо дии санаы-бын. Дьынэ, төрөөбүт тылынан ыраастык санарарым бэйэбиттэн тутулуктаах. Өскөтүн бэйэбин таптыйыр, норуоккун убаастыйыр буоллаххына, төрөөбүт тылгар ытыктылаһа сыһыан иитиллэр.

Ийэ тылым сүмэтэ норуот тылынан уус-уран айымньыты-гар, саха литературатын классиктарынан суруйууларыгар баарын өйдүүбүн уонна ылынабын. Онон кинилэр айымньыларын элбэхтик аахтаахха саһабыт тыла биһигини сөрүүн сүөгэй курдук өңүрүк куйааска сөрүүкэтиэбэ. Манньк этэн турамын, төрөөбүт төрүт тылбыт чөчүри сайдарын туһугар, хас биридннүмэр бэйэбит тылгытын харыстыаһын, ыраастык сахалыы суруйа, саһара үөрэниэһин.

Тая ЖИРКОВА, „Чолбон” корпост, 1 Хомуस्ताах

БИЛИИЛЭРИН ХАҢАТА

Намнааһы профессиональной лицейгэ төрөөбүт тыл, сурук-бичик күнүн көрсө араас интэриэһинэй тэрээһиннэр ытыллыбыттар. Холобура, олоһор уопсай дьыэлэригэр тылга, С.А. Новгородовка аналлаах хаһыат таһаарытытар. Бары үөрэнээччилэри түмэн „Сулуһаах чаас” диэн викторина ыһытытар. Итиэннэ биһигини, „Энсиэли” хаһыаты ыңыран, маннайгы куурустарга кылаас чааһын тэрийбиттэрэ.

Ол көрсүһүүттэн быһа тардан кэпсиир буоллахха, лицейтэр тохсус кылаас кэнниттэн кэлбит оҕолор. Бары республика араас улуустарыттан сылдьаллар. Кинилэр истэригэр нуучча, саха, эбээн бааллар. Төрөөбүт тылга сыһааннара, ол эбэтэр кини дьылбатын, билиһини туругун туһунан ыйытылларга быһыта-орута да буол-лар, син санааларын үллэһиннилэр. Ыйытылларга эһиэттэриттэн быһаардахха, оскуолаҕа үөрэппиттэриттэн өйдөөн хаалбытытара көһүннэ. Билиилэрин таһыма үрдүк буолбатах эрээри, тугу эрэ удумадалаталлара үөрдөр. Онон эбии билиги кэһсээһиммит эбиллэн, тыл, сурук-бичик күнүн туһунан билиилэрэ хангабытыгар эрэнэн.

Л. УВАРОВСКАЯ

ГАИ иһитиннэрэ

2011 с. устата республика үрдүнэн оҕо кыттылаах 121 суол быһылаана бэлиэтэннэ. Онно 133 оҕо эчэйдэ, 2 өллө. Барыта 77 уол уонна 58 кыыс эчэйдэ. Оҕолор кыттылаах саамай элбэх суол быһылаана Дьокуускай куорак-ка таһыста — 49. Нам улуһугар

оҕо кыттылаах суол быһылаана 0-тан 2-гэ диэри улаатта, манна 3 оҕо эчэйдэ.

Оҕолор суол быраабылатын тутуспатахтарын түмүгэр 38 быһылаан таһыста, манна оҕолор уонна суоппардар буруйдаахтар. Оҕолор кэһиһилэрин кэмигэр бэли-этэннэ: сатыы киһи туоруо суох-таах сиринэн эбэтэр көҥүлэммит миэстэбэ суолу туорааһын — 18, дьыэлэр эбэтэр транспорттар кэнниттэриттэн эмискэ суолга тахсан кэһи — 5, массыына айанныыр сиригэр оонһоһун — 2. 4 түгэһгэ 7-гэр диэри саастаах оҕолор төрөппүттэрэ көрбөтөхтөрүттэн суолга эчэйии ыһыллар, 8 оҕо мототранспортнай

ОҔО КУТТАПА СУОХ АЙАННЫЫРЫН ТУҺУГАР

средствоны ыыта сылдьан, 1 оҕо итирик туруктаах уруулга олоһон эчэйии ыһыллар.

Быһылааннар үгүс өттүлэригэр суоппардар буруй-

2 оҕо эчэйбит. 5 быһылаанга куттала суох буолуу курда-ра уонна оҕону тутар устрой-стволар туһаныллыбатахтар. Маны таһынан оҕо кыттыла-ах быһылааннар өссө 25 араас кэһиһилэр түмүктэригэр тахсы-быттар.

Суол быһылааныгар оҕолор эчэйиилэрэ эбэтэр өлүүлэрэ кийини дьиксиннэрэр. Бу кэмгэ кийилэр улахан дьону кытта айаннаан истэхтэрэ уонна кут-тал суох буолуон сөп этэ. Ол эрээри барыта төттөрү буолар: төрөһүттэр уонна атын улахан дьон оҕолору олоһордон айаннаан иһэн суол быраабылатын куруу-байдык кэһиллэр. Түмүгэр издээн тахсар. Оҕо кыттылаах суол быһылааннарын үксүлэригэр суоппардар буруйдаахтарын үрдүнэн оҕо суол быраабылатын тутуһуохтаах, куттал суоһуурун билиэхтээх, сэрэхтээх буолуох-таах.

Билэбит дуо:

- куттала суох буолуу куру-нан баамматах киһи быһылаан буоллаһына курдамыт кийиттэн тынныннах хаалара 70%-нан кыра;
- массыына 50 км чаас тургэһинэн айаннаан иһэн харсыһытын кэмигэр 25 кг ыйааһыннаах оҕо инники сиденьбэ 1 тонна күүстээхтик охсуллар, бу төрдүс этээстэн сууллууга тэһнээһэр, онтон сөһө ууруллубут оҕо сиденьелара моой тонофосторун уунуутун 90% аччатааллар. Ол иһин төрөһүттэр оҕолорун оҕону тутар устройсто-ван баайаллара наадалаах.

**О.А. ПАВЛОВА,
ГАИ пропагандаһа инспектора,
полиция майора**

даахтар — 93. 23 төгүлгэ суоп-пардар скороһы тутуспатах-тарыттан быһылаан тахсытыт. Пешеходнай переходунан аһан иһэр оҕолору аһарбака суоппар-дар 11 оҕону түһнэри көттүлэр. Онтон 14 төгүлгэ суоппардар итирик туруктаах айаннаан испиттэр. 6 быһылаанга суоппар-дар утары суолга тахсытыттарын түмүгэр оҕолор эчэйбиттэр. 11 түбэлтэбэ суоппардар массы-ына ыһтар бурааптар суох эбит эбэтэр бурааптарыттан быһылыбыттар. Суоппардар дьону тизийи бураабылаларын кэспиттэрин түмүгэр 5 оҕо эчэй-бит. Дьиктээх транспорһын айаннааһын түмүгэр аварияҕа

Понедельник, 27 февраля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

10.40 Право на защиту
11.50 Женский журнал
12.10 Модный приговор
13.15 Понять. Простить
14.00 Другие новости
14.20 Хочу знать с Михаилом Ширвиндтом

Вторник, 28 февраля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Среда, 29 февраля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Четверг, 1 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Понедельник, 27 февраля

7:00 «Новый день - Сага күн»
9:00 «Профессионал»
9:20 «ТВ-спорт»: Международный турнир по вольной борьбе в г. Киеве

29 февраля, среда

0:00 «Геван»
0:30 «Дворы нашего детства»
1:00 «Профи» («Нурба» ТВ)

30 февраля, четверг

8:00 «Новый день - Сага күн»
12:30 «Трансформеры» м/с
13:00 «Саха санаата»

18.15 Выборы-2012
18.50 Давай поженимся!
19.55 Пусть говорят с Андреем Малаховым

Среда, 29 февраля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Четверг, 1 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Пятница, 2 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Суббота, 3 марта

06.00, 10.00, 12.00, 18.00
Новости
06.10 Х/ф «Свой среди чужих, чужой среди своих»

лом Ширвиндтом
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
17.05 Свобода и справедливость с Андреем Макаровым

Пятница, 2 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00
Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!

Суббота, 3 марта

06.00, 10.00, 12.00, 18.00
Новости
06.10 Х/ф «Свой среди чужих, чужой среди своих»

Воскресенье, 4 марта

06.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00
Новости
06.10 Д/ф «Василий Шукшин. Позови меня в даль светлую...»

08.55 Умницы и умники
09.45 Слово пастыря
10.15 Смак
10.55 Д/ф «Татьяна Васильева. Я умею держать удар»

Воскресенье, 4 марта

06.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00
Новости
06.10 Д/ф «Василий Шукшин. Позови меня в даль светлую...»

Понедельник, 27 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Вторник, 28 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Среда, 29 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Четверг, 1 марта

04.50 Футбол. Товарищеский матч. Россия - Дания. Прямая трансляция
06.50 Утро России
09.05 С новым домом!

РОССИЯ 1

Понедельник, 27 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Вторник, 28 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Среда, 29 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Четверг, 1 марта

04.50 Футбол. Товарищеский матч. Россия - Дания. Прямая трансляция
06.50 Утро России
09.05 С новым домом!

мой судьбы"
18.50 Прямой эфир
20.40 Спокойной ночи, малыши!

Среда, 29 февраля

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 19.50 Вести

Четверг, 1 марта

04.50 Футбол. Товарищеский матч. Россия - Дания. Прямая трансляция
06.50 Утро России
09.05 С новым домом!

11.30, 14.30, 16.30, 20.20 Вести-Москва
11.50 Т/с «Кулагин и партнеры»

Пятница, 2 марта

05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.15 С новым домом!
10.10 О самом главном!

Воскресенье, 4 марта

05.20 Х/ф «Мужики!»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер

Суббота, 3 марта
04.50 Х/ф «Девичья»
06.35 Сельское утро
07.05 Диалоги о животных

Воскресенье, 4 марта

05.20 Х/ф «Мужики!»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер

Понедельник, 27 февраля

11.00, 13.10, 09.35 Все включено
11.55 Индустрия кино
12.25 В мире животных с Николаем Дроздовым

Среда, 29 февраля

11.00, 13.10, 10.20 Все включено
11.55, 18.15 Top Gear. «Тысяча миль по Африке»

Пятница, 2 марта

11.00, 13.10, 18.05 Все включено
11.55, 20.45 90х60х90
13.00, 15.00, 17.45, 18.00, 22.45, 05.40, 08.00 Вести-Спорт

Воскресенье, 4 марта

11.00, 07.15 Моя планета
12.00 Страна.ru
13.00, 15.25, 15.35, 18.00, 01.40, 01.55, 07.05 Вести-Спорт

27 февраля, понедельник

7:00 «Новый день - Сага күн»
9:00 «Профессионал»
9:20 «ТВ-спорт»: Международный турнир по вольной борьбе в г. Киеве

29 февраля, среда

0:00 «Геван»
0:30 «Дворы нашего детства»
1:00 «Профи» («Нурба» ТВ)

30 февраля, четверг

8:00 «Новый день - Сага күн»
12:30 «Трансформеры» м/с
13:00 «Саха санаата»

Дневник юнкора
18:00 «Саха Сирэ-Якутия»
18:20 «Выборы-2012» дебаты в прямом эфире

29 февраля, среда

0:00 «Геван»
0:30 «Дворы нашего детства»
1:00 «Профи» («Нурба» ТВ)

30 февраля, четверг

8:00 «Новый день - Сага күн»
12:30 «Трансформеры» м/с
13:00 «Саха санаата»

14:00 «Чужие тайны» сериал (Россия)
15:00 «Зарисовки: коротко о главных» документальный сериал

2 марта, пятница

7:00 «Новый день - Сага күн»
9:00 «Голубое топливо» (ТВ «Ленск»)
9:30 «Полярная звезда»

3 марта, суббота

8:00 Утренняя зарядка
8:20 «Мой спорт»
8:35 «Время кино»: Команда (Индия)

унгур
12:35 «IT-технологии»
12:50 «Хомусчут удьуора» («Бэрдьигэс» ТВ)
13:20 «Булүүлэр биһиги тутабат» («Панорама» ТВ)

4 марта, воскресенье

8:00 Утренняя зарядка
8:20 «Пропеллер»
8:35 «Аал-луук мас»: «Саха» НК ИК сага сабахтара

РОССИЯ 2

Понедельник, 27 февраля

11.00, 13.10, 09.35 Все включено
11.55 Индустрия кино
12.25 В мире животных с Николаем Дроздовым

Среда, 29 февраля

11.00, 13.10, 10.20 Все включено
11.55, 18.15 Top Gear. «Тысяча миль по Африке»

Вторник, 28 февраля

10.30 Хоккей. НХЛ. «Нью-Йорк Рейнджерс» - «Нью-Джерси Дэвилз». Прямая трансляция
08.05 Хоккей. КХЛ. 1/4 финала конференции «Запад»

02.25 Профессиональный бокс. Александр Поветкин (Россия) против Марко Хука (Германия). Бой за титул чемпиона мира в супертяжелом весе по версии WBA. Трансляция из Германии

Среда, 29 февраля

11.00, 13.10, 10.20 Все включено
11.55, 18.15 Top Gear. «Тысяча миль по Африке»

Пятница, 2 марта

11.00, 13.10, 18.05 Все включено
11.55, 20.45 90х60х90
13.00, 15.00, 17.45, 18.00, 22.45, 05.40, 08.00 Вести-Спорт

Женщины. Прямая трансляция из Финляндии
20.45 Футбол России. Перед туром

Среда, 29 февраля

11.00, 13.10, 10.20 Все включено
11.55, 18.15 Top Gear. «Тысяча миль по Африке»

Пятница, 2 марта

11.00, 13.10, 18.05 Все включено
11.55, 20.45 90х60х90
13.00, 15.00, 17.45, 18.00, 22.45, 05.40, 08.00 Вести-Спорт

20.45 Футбол России. Перед туром
21.30 Футбол. Премьер-лига. ЦСКА - «Зенит» (Санкт-Петербург). Прямая трансляция

Среда, 29 февраля

11.00, 13.10, 10.20 Все включено
11.55, 18.15 Top Gear. «Тысяча миль по Африке»

Пятница, 2 марта

11.00, 13.10, 18.05 Все включено
11.55, 20.45 90х60х90
13.00, 15.00, 17.45, 18.00, 22.45, 05.40, 08.00 Вести-Спорт

Воскресенье, 4 марта

11.00, 07.15 Моя планета
12.00 Страна.ru
13.00, 15.25, 15.35, 18.00, 01.40, 01.55, 07.05 Вести-Спорт

ЫҔЫРЭХ ТЫТТАР

Күндү биһиги дьэ эргэн аба баһылыгы — эйэбэс эһэбитин, хос эһэбитин, потребкооперация бочуоттаах үлэһитин **ВАСИЛИЙ ПЕТРОВИЧ НИКИТИН** өрөгөйдөөх үбүлүйгүнэн — 75 саакын туолбуккунан — эбэрдэлиибит!

Үтүөбэ, кэрэбэ дьулуургунаан биһиэхэ холобур буолабын, дыон-сэргэ ытыктабылын ыларгынан астынабыт, киэн туттабыт. Биһиги туспутугар кыһамнын, сүбэн-амаг иһин барҕа махталбытын тирдэбит, сүгүрүйүбүт. Күндү киһибиһигэр ыарыы ыалласпатын, санаабытын сатанын, сөниэн эстибэтэин.

Сахалыы сэмэйдик алгыбыт!

Ураанхайды уруйдуубут!

Эбэрдэни кытта кыһыбын, күтүөтүн, сиэннэрин, хос сиэнниг, Намтан, куораттан, Кэбээйттэн бары чугас аймахтарын

ДОРОГИЕ НАШИ МУЖЧИНЫ, КОЛЛЕГИ И ВЕТЕРАНЫ ЖКХ!

От администрации, профкома ОАО «Намкоммунтеплонерго» поздравляем всех мужчин с Днем защитника Отечества!

Желаем крепкого здоровья, счастья, благополучия, мирного неба над головой, всего самого наилучшего. Желаем вам и вашим близким счастья, успехов, мудрости и терпения в решении жизненных проблем, а предприятию — процветания, благополучия и стабильности.

Профком, администрация

РАСПОРЯЖЕНИЕ 21.02.2012 год №407 – р
Об утверждении «Положения о порядке отбора и предоставления субсидий из местного бюджета МО «Намский улус» на развитие сельского хозяйства на 2012 год».

В целях реализации государственной программы Республики Саха (Якутия) «Развитие сельского хозяйства и регулирование рынков сельскохозяйственной продукции, сырья и продовольствия на 2012–2016 годы»; Решения улусного совета депутатов МО «Намский улус» от 29.12.2011 года «О бюджете МО «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2012 год, муниципальной целевой программы от 25 января 2012 года №1-6 «Поддержка скотоводства в Намском улусе на 2009 – 1 квартал 2012 года», распоряжениями:

- Считать утратившим силу распоряжение Главы МО «Намский улус» от 19 января 2012 года №70 – р «Об утверждении «Положения о порядке предоставления субсидий из местного бюджета МО «Намский улус» на развитие сельского хозяйства Намского улуса на 2012 – 2016 год».
- Утвердить «Положение о порядке отбора и предоставления субсидий из местного бюджета МО «Намский улус» на развитие сельского хозяйства на 2012 год», согласно приложению.
- Управлению Министерства финансов Республики Саха (Якутия) в Намском улусе (Аргунова П.И.) при финансировании мероприятий по программам развития сельского хозяйства в Намском улусе на 2012 год, руководствоваться данным Положением;
- Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации.
- Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на первого заместителя главы МО «Намский улус» Слепцова Н.В.

Глава улуса А. Ильин

Приложение к распоряжению Главы МО «Намский улус» от 21.02.2012 № 407-р
Положение о порядке отбора и предоставления субсидий из местного бюджета МО «Намский улус» на развитие сельского хозяйства в 2012 году

1. Общие положения
1. Настоящее Положение устанавливает порядок отбора и предоставления субсидий из средств местного бюджета в соответствии со статьи 78 Бюджетного кодекса Российской Федерации, решения УСД от 25 декабря 2011 г. №11-5 о бюджете МО «Намский улус» РС(Я) для реализации по муниципальной целевой программы от 25 января 2012г. №1-6 «Поддержка скотоводства в Намском улусе на 2009 – 1 квартал 2012 года»:

- 1) животноводство;
- 2. Виды предоставления субсидий**
 1. Мероприятия по проведению технического перевооружения объектов сельского хозяйства, заготовки и переработки сельскохозяйственной продукции.
 2. Строительство, реконструкция, ремонт производственных сельскохозяйственных объектов.
 3. Проведение мероприятий по организации сельскохозяйственных кооперативов в летних фермах, откормочных баз и коневодческих баз.
 4. На обеспечение ветеринарно-санитарных правил по содержанию, кормлению и эксплуатации животных.
 5. Электрфикация и газификация сельскохозяйственных производственных объектов.

Мероприятия по проведению технического перевооружения объектов сельского хозяйства, заготовки и переработки сельскохозяйственного производства

- Средства направляются:
- а) на покупку спецмашины, автоцистерн, оборудования для заготовки и переработки сельскохозяйственной продукции, оборудования для лабораторных исследований продукции;
 - б) на уплату платежей до 50 % от стоимости приобретаемой в лизинг сельскохозяйственной техники и оборудования;
 - в) на восстановление и ремонт сельскохозяйственной техники и оборудования.

Перечень документов: договор; акт-приемки передачи; счет-фактура.

Строительство, ремонт производственных сельскохозяйственных объектов

- Средства направляются:
- а) на строительство и ремонт скотоместений, летних ферм, коневодческих баз, овощехранилищ, теплиц, изгородей, мостов, дорог, дамб, откормочных баз, ветеринарных пунктов и пунктов искусственного осеменения, лабораторий, объектов заготовки и переработки сельскохозяйственной продукции;
 - в) на заготовку делового леса и пиломатериалов;
 - г) на проектно – изыскательные работы;
- Перечень документов: бизнес-план; договор; акт-приемки передачи; счет-фактура; смета; акт выполненных работ.

Проведение мероприятий по организации сельскохозяйственных кооперативов в летних фермах, откормочных баз и коневодческих баз

- Средства направляются:
- а) на поддержку мероприятий, направленных на увеличение объема производства молока, мяса и улучшение качества продукции;
 - б) на приобретение материалов и оборудования для оснащения летних ферм;

«Байдам» потребительской обществу, «Сайдам» ХЭТ коллективтара уонна потребительской кооперация кырдыаҕастарын сэбиэтэ **НИКИТИН ВАСИЛИЙ ПЕТРОВИЧ**, потребительской кооперация туйгунун, үлэ, тыыл ветеранын 75 сааһын туолбут күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиилэр!

Баҕарабыт дьолу-соргуну, кытаанах доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары кэрэни!

Убаастабыллаах **ВАСИЛИЙ ПЕТРОВИЧ!**

Эйигин үлээннээхтигин — ветераннар ааттарыттан — өрөгөйдөөх үбүлүйгүнэн истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт бары санаа бастыгына, ыра санаа ырааһын аныбытыт, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны!

Райпо ветераннарын түмсүүтэ

Хамафатта нэһилиэтин олохтообун, үлэ ветеранын, оскуолатыт суоппарын **ДОРОФЕЕВ ЗАХАР ГЕРАСИМОВИЧ**ы 60 саакын туолбут үөрүүлэх күнүнэн ис сүрэхпититтэн истинник эбэрдэлиибит!

Эһиҥ улахан иллээх дьэ эргэн аба баһылыга буоларгытын, өр сылларга суопшар ыарахан үлэтигэр бэриниллээхтик үлэлээбиккигин сыаналыбытыт. Баҕарабыт чэгиэн доруобуйаны, дьэ эргэннэтигэр дьоллоох олоһу, бары үтүөнү!

Хамафатта орто оскуолатын коллектива

в) на страхование поголовья сельскохозяйственных;

г) на повышение закупочной цены по качеству молока;

д) на поддержку мероприятий по организации откормочных баз и площадок;

е) на поддержку мероприятий по развитию кооперации в коневодстве;

Перечень документов: бизнес-план; договор; акт-приемки передачи; счет-фактура; смета; акт выполненных работ; свидетельство о страховании.

На обеспечение ветеринарно-санитарных правил по содержанию, кормлению и эксплуатации животных.

Средства направляются:

- а) на изготовление минеральных добавок и брикетов с витамином-минеральными компонентами;
- б) на утилизацию отходов и падежа сельскохозяйственных.

Перечень документов: акт падежа; договор; счет-фактура.

Электрфикация и газификация сельскохозяйственных производственных объектов

Средства направляются:

- а) на электрфикацию сельскохозяйственных производственных объектов;
- б) на газификацию сельскохозяйственных производственных объектов.

Перечень документов: смета; счет-фактура; проект, техническое условие и договор.

Конкурсный порядок отбора получателей субсидий из местного бюджета

1. Организатором конкурсного отбора получателей субсидии является МКУ «УСХ Намского улуса».
2. Проведение конкурсного отбора возложено на комиссию по отбору получателей субсидии из местного бюджета МО «Намский улус», созданным распоряжением Главы МО «Намский улус».
3. Состав Комиссии по конкурсному отбору утверждается распоряжением Главы МО «Намский улус», подлежащим публикации на улусной газете «Энсиэли».
4. Извещение о проведении конкурсного отбора размещается в средствах массовой информации и на официальном сайте главного распорядителя бюджетных средств.
5. Получатели поддержки из средств местного бюджета в АПК определяются конкурсной комиссией.
6. Средства поддержки предоставляются из местного бюджета МО «Намский улус» в пределах бюджетных ассигнований, предусмотренных на развитие АПК улуса.
7. Средства поддержки заключаются путем подписанием соглашения между Главой улуса и получателем субсидии.
8. Средства на поддержку мероприятий развития АПК перечисляются на расчетные счета получателей средств.
9. Полученные средства подлежат возврату в местный бюджет в соответствии с требованиями Бюджетного кодекса Российской Федерации:

- в случае нецелевого использования;
 - в случае несоблюдения сроков отчетности;
 - в случае экономии средств.
- 5. Перечень документов, предоставляемых для участия в конкурсном отборе**

Для участия в конкурсном отборе получатели субсидии – заявители представляют в Комиссию конкурсную заявку с приложением следующих документов:

- заявление на участие в конкурсе;
- выписку из Единого государственного реестра юридических лиц или заверенную копию такой выписки (для юридических лиц), полученную не ранее чем за шесть месяцев до дня размещения на официальном сайте извещения о проведении конкурса;
- выписку из Единого государственного реестра индивидуальных предпринимателей или заверенную копию такой выписки (для индивидуальных предпринимателей), полученную не ранее чем за шесть месяцев до дня размещения на официальном сайте извещения о проведении конкурса;
- копию документов, удостоверяющих личность (для иных физических лиц);
- банковские реквизиты;
- ИНН.

6. Порядок рассмотрения конкурсных заявок и принятия решения о результатах конкурсного отбора

1. Конкурсные заявки принимаются в течение 10 календарных дней, срок рассмотрения конкурсных заявок – до 3 календарных дней после окончания срока приема документов.
2. Организатор конкурсного отбора, в случае необходимости, имеет право перенести окончательную дату приема конкурсных заявок на более поздний срок, опубликовав соответствующую информацию в трехдневный срок.
3. Участник конкурсного отбора может внести изменения в свою конкурсную заявку до истечения установленного срока подачи конкурсных заявок.
4. Все конкурсные заявки, полученные после даты окончания приема, установленной организаторами конкурса, будут признаны опоздавшими. Решение об участии в конкурсном отборе опоздавших конкурсных заявок может быть принято Комиссией с обоснованием принятого решения.
5. Поступившие конкурсные заявки регистрируются в специальном журнале.
6. Участники конкурсного отбора несут полную ответственность за достоверность предоставляемых сведений.

Күндүтүк саныр аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, Көбөкөн нэһилиэтин олохтообо, үлэ, тыыл ветерана **ИННОКЕНТИЙ СЕМЕНОВИЧ ЛУКИНОВЫ** 80 саакын туолар кэрэ-бэлиэ күнүнэн ис сүрэхпититтэн эбэрдэлиибит!

Биһиэхэ кыһамнын, болдомтон, күүс-көмө, өйөбүл-тирэх буоларын, сүбэн-амаг иһин барҕа махталбытын тирдэбит. Баҕарабыт Эйиэхэ оҕолорун, сиэннэрин, чугас дьонун тапталларынан угуттанан өссө да өр кэмгэ чэгиэн-чэбдик буоларгар! Алгыспыт үтүөтэ, санаабыт бастына үйэбин уһаттын!

Эбэрдэни кытары оҕолорун, сиэннэрин, хос сиэннэрин, кийиттэрин, күтүөттэрин

Истинник саныр балгыбын, бииргэ үөскээбит үлээннээхпин, улуус Ытык киһитин, СР культуратын туйгунун **ЗАРОВНЯЕВА АННА ЗАХАРОВНА**ы 60 саакын бэлиэтиир үөрүүлэх күнүнэн үөрэн-долгуян туран эбэрдэлиибит!

Баҕа санаа бастыгына, сырдык санаа сүмэтин барытын Эйиэхэ аныбытыт. Чугас дьонун, оҕолорун, сиэннэриҥ үөрдэнгин өссө да өр кэмгэ чэгиэн доруобай сырыт, этэнгэ буол.

Жиркова М.Г. дьэ эргэттэрэ, Алексеева Л.И.

7. Оглашение списка участников конкурсного отбора производится ответственным секретарем Комиссии на заседании Комиссии.

8. Результаты оглашения списка участников (наименования и предмета заявок) отражаются в протоколе заседания Комиссии.

9. Утверждение об определении списка на поддержку сельскохозяйственных производителей, отбор из списка получателей субсидии принимаются большинством голосов при наличии 2/3 состава Комиссии и оформляется протоколом Комиссии.

10. Отбор на получение субсидии из утвержденного списка на поддержку сельскохозяйственных производителей из местного бюджета МО «Намский улус» производится в соответствии с решением Комиссии большинством 2/3 состава Комиссии. В случае недостоверных данных в представленных документах получателя субсидии, Комиссия имеет право пересмотреть и изменить решение, что оформляется отдельным протоколом Комиссии.

11. Протокол Комиссии об отборе получателей субсидии и распоряжение Главы МО «Намский улус» в течение 3 календарных дней после подписания размещаются на официальном сайте МО «Намский улус».

7. Критерии отбора на получение субсидий

1. Претенденты на получение субсидии должны соответствовать следующим категориям и (или) критериям отбора:

- а) Вид деятельности должен соответствовать ОКВЭД;
- б) Отсутствие задолженности по налоговым выплатам;
- в) Сдавать соответствующие бухгалтерские отчеты по установленным формам;
- г) Осуществляет деятельность на территории МО «Намский улус».

8. Цель предоставления субсидий

1. Целью предоставления субсидии из местного бюджета МО «Намский улус» является:

- а) Развитие сельского хозяйства в Намском улусе;
- 9. Условия предоставления субсидий**
1. Субсидия из местного бюджета МО «Намский улус» предоставляется при соблюдении следующих условий:

- получатель не находится в процедуре конкурсного производства в соответствии с Федеральным законом «О несостоятельности (банкротстве)»;

Күндү кийиппин, саҕаспытын, Саха республикатын үөрэҕириитин туйгунун **ОХЛОПКОВА ЕЛИЗАВЕТА ПЕТРОВНА**ы 50 сааһын туолбут үбүлүйдөөх күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үлэ-сүбэни, дьэ эргэннэни кытта дьолу-соргуну! Кырдьыы кыттыспатын, ыарыы ыалласпатын, баҕа санаа барыта туоллун!

Эбэрдэни кытта 1 Хомустаахтан, Граф Биэрэгиттэн чугас дьонун

Күндүтүк саныр, 1 Хомустаах орто оскуолатын научнай үлэҕэ завуһун, нуучча тылын уонна литературатын учууталын, Саха республикатын үөрэҕириитин туйгуна, ытыктыыр, убаастыыр учууталбытын **ОХЛОПКОВА ЕЛИЗАВЕТА ПЕТРОВНА**ы 50 саакын туолар үөрүүлэх үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Күндү учууталбыт, барыбыт туһугар ахсаабат кыһамнын, сүбэн-амаг, куруутун тирэх-өйөбүл буоларын иһин олохпут тухары мунгура суох махталбытын биллэрэбит! Баҕарабыт Эйиэхэ өрүү өрүү аргыстаах, чугас дьонун, оҕолорун, сиэннэриҥ, доҕотторун тапталларын долгунугар уйдаран, чэгиэн-чэбдик буоларгар! Санаабытыҥ барыта табыллан истин, туруоруммут соругун туола турдун! Уйгу-бийаг олохтон! Алгыспыт үтүөтэ, санаабыт бастына үйэбин уһаттын, Эйиэхэ тийиэхтин!

Эбэрдэни кытары үөрэпит оҕолорун, 1 Хомустаах орто оскуолатын 11 «б» кылаас 2006 с. выпуск оҕолоро

- получатель представляет статистическую отчетность согласно требованиям настоящего Положения.

- получатель выполняет объемы доведенных заданий по производству.

10. Категории получателей средств поддержки

- юридические лица, индивидуальные предприниматели, основным видом деятельности которых является производство и реализация сельскохозяйственной продукции.

11. Порядок возврата

1. Управление осуществляет контроль за использованием субсидий получателями в соответствии с условиями и целями, определенными при предоставлении субсидии.

2. При выявлении нарушения условий предоставления субсидий, установленных настоящим Положением, а также факта нецелевого использования субсидий, субсидии подлежат возврату в бюджет Муниципального образования «Намский улус (район)» в соответствии с бюджетным законодательством Российской Федерации.

3. При невозвращении субсидий в течение 30 календарных дней с момента получения соответствующего требования Управление принимает меры по взысканию подлежащих возврата субсидий в бюджет Муниципального образования «Намский улус (район)» в судебном порядке.

12. Контроль использования средств финансирования на реализацию мероприятий развития АПК

1. Получатели средств из местного бюджета на реализацию мероприятий развития АПК обеспечивают целевое использование средств.

2. Сельскохозяйственные предприятия, крестьянские хозяйства обеспечивают учет и отчетность по доходам и расходам.

3. На всех уровнях распределения средств, финансирования и их использования вводится отчетность о фактических объемах предоставляемых средств, их целевом использовании и об объемах выполненных работ.

4. Контроль за целевым использованием целевых средств осуществляет МКУ «УСХ Намского улуса» в течение года со дня получения средств.

“НЕДВИЖИМОСТЬ СТОЛИЦЫ”
РИЕЛТОРСКАЯ КОМПАНИЯ

г. Якутск ул. Октябрьская 21

НАШИ УСЛУГИ:

- Оформление всех сделок с недвижимостью (купля-продажа, обмен, дарение, переуступка права) – 2 000 руб.;
- Предоставление интересов клиентов при регистрации прав и перехода прав на недвижимое имущество в Управлении Росрестра по РС(Я) – 1 000 руб.;
- Юридические консультации клиентов по различным вопросам, связанным с недвижимостью - бесплатно;
- Прием заявок на продажу и покупку недвижимости - бесплатно;
- База данных о продаже недвижимости (вторичный рынок и новостройки) - бесплатно;
- Работа с государственными жилищными сертификатами, материнским капиталом и субсидиями – бесплатно.

Конт.тел. 715-734, 8-924-3688-997, 8-964-415-3327,
факс 366-439, э.л.адрес: Ulianag@ngs.ru

Агентство «Кадр +» предлагает вам следующие услуги:

1. Няни; сиделки; помощь в домашнем хозяйстве.
 2. Набор текста и распечатка; репетитора; дизайн (офисов, домов, сайтов); программиста; бухгалтеря.
 3. Швеи; художника-визажиста; бижутерия по заказу.
 4. Повара.
 5. Массажиста; фитнес инструктора для пожилых.
 6. Сварщика; автомеханика; электрика; маляров-штукатуров; грузчиков; УАЗ бортового.
 7. Выдаем микрозайм от 500 руб. до 5 тыс. руб. по двум документам, без справок и поручителей.
- А также приглашаем желающих проработать в свою команду.

Тел. 89241741983, 89142839641

РАСПОРЯЖЕНИЕ 21.02.2012 № 406-р

О создании конкурсной комиссии по отбору и предоставлению субсидий из местного бюджета МО «Намский улус» на развитие сельского хозяйства в 2012 году.

В соответствии со статьей 78 Бюджетного кодекса Российской Федерации, решения УСД от 25 декабря 2011 г. №11-5 О бюджете МО «Намский улус» РС(Я) для реализации муниципальной целевой программы от 25 января 2012 г. №1-6 «Поддержка скотоводства в Намском улусе на 2009 – 1 квартал 2012 года», распоряжаюсь:

1.Считать утратившим силу распоряжение Главы МО «Намский улус» от 19.01.2012 г. №62-р «О создании конкурсной комиссии по определению получателей субсидий из бюджета муниципального образования «Намский улус» по программе развития сельского хозяйства Намского улуса на 2012-2016 годы».

2.Создать конкурсную комиссию в следующем составе:

- 1) Слепцов Н.В. – первый заместитель главы МО «Намский улус», председатель комиссии;
- 2) Федоров И.И. – руководитель МКУ «УСХ Намского улуса», зам. председателя комиссии;

Члены комиссии:

- 1) Петрова Л.Н. – заместитель Главы МО «Намский улус» по экономике и финансам;
- 2) Алексеев А.В. – главный специалист по правовым вопросам Администрации МО «Намский улус»;
- 3) Тоскин С.И. – депутат УСД МО «Намский улус»;
- 4) Федорова Е.И. – главный экономист МКУ «УСХ Намского улуса»;
- 5) Гуляев П.В. – юрист МКУ «УСХ Намского улуса», ответственный секретарь.

3.Комиссии руководствоваться согласно «Положения о порядке отбора и предоставления субсидий из местного бюджета МО «Намский улус» на развитие сельского хозяйства в 2012 году».

4.Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации.

5.Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на первого заместителя главы муниципально образования «Намский улус» Слепцова Н.В.

Глава улуса А. Ильин

ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Южная, 2, площадью 200 кв.м под разрешенное использование: благоустройство территории.

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 5/2, площадью 333,35 кв.м под разрешенное использование: под хозяйственные постройки.

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. И. Захарова, 39/1, площадью 1200 кв.м под разрешенное использование: приусадебный участок.

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Строительная, 2/2, площадью 1000 кв.м под разрешенное использование: приусадебный участок.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496;**
бухгалтерия — **41141;**
факс — **41141;**
редакционной- издательской ситим — **41332**

БИЛЛЭРИИЛЭР

учение — 20 тыс. руб. в год.
«Агроинженерия» (бакалавр техники и технологии). Бюджетное обучение.

Прием абитуриентов по собеседованию. Иногородним студентам предоставляется общежитие. Экзаменационная сессия — 1 раз в год.

Наш адрес: РС(Я), г. Олекминск, ул. Гагарина, д. 58, тел. 8 (41138) 42179, 43605. Секретарь выездной приемной комиссии в Якутске: 89241764787

Кэбээйи уллуһун II Лүүчүн нэһилиэгэ, Мастаах бөһүөлөгэ тэриллитэ 100 сылын көрсө ытыллар тэрээһиннэр чэрчиринэн республика биллиилээх мелодиһа Степан Васильев ырыаларын толорууга **«Санааларым — мин кынаттаах ырыаларым»** республикатааҕы аһаҕас күөн күрөскэ кыттыан бадалаахтар манньк телефоннарынан билсэргитигэр: **8411-6324148, 89241659504.** Балаһыанһаата «Энсиэли» хаһыака олунньу 22 к. бэчээттэммитэ.

Тэрийэр комитет

Намнаагы педучилищени 1967 с. бүтөрбүттэр истиилэригэр!

2012 с. бэс ыйыгар училищени бүтөрбүттэр 45 сылын туолар. Ахтыбытын хомуйуобун, көрсүбүн, студенческой сылларытын санаһабын.

Тэрийэр бөлөх.

Билсэр тел. 89142296944, 89244685616, Зоя Ивановна

КПК «АЛСАКРЕДИТ» по-здравляет всех пайщикков и жителей Намского улуса с наступающими весенними праздниками и предлагает разместить личные сбережения для получения высокого дохода под 30% годовых, также выдает заем. Спешите порадовать друг друга.

Наш адрес: с. Намцы, ул. И. Винокурова, 3, БЦ «Ассоль», 2-й этаж, тел. 29-9-09.

Продаю ходовые запчасти для иномарок («Кроун», «Корона», «Виста», «Королла», «Суксид»).

Тел. 89141083948 (звонить после обеда)

«Эт-Ас» ХЭТ от атыылаһар. 1 тонната — 4 тыһ. солк. Вэйэбит тизэйбит.

Тел. 23-4-36 (үлэ кэмигэр)

Продаю место в детском саду (2007 г. рожд.) в г. Якутске (р-н Аэропорта).

Тел. 89841186904, 89246608523

Срочно продам ТОУОТА CALDINA 96 г., г/п, с/с, газ — за 170 т.р.

Куплю участок в центре с. Намцы за нал.

Тел. 89247639404

Купим частный дом в с. Намцы. Оплата — материнский капитал + авто за 260 тыс. руб.

Тел. 89248718909, 89243609737

Продаю 3-хкомн. квартиру.

Тел. 89243684513

УАЗ-фургон арааматын, кэлин муһун атыылыбын.

Тел. 42-7-74, 89142327136, 89141047025

Гуляев Владимир Владимирович аатыгар бэрлибит паспорт сүһүтүнүн дьыһэ суоһунан ааһыллар.

Считать недействительными утерянное водительское удостоверение серии 140 Р 166319, выданное ОГАИ Намского РОВД 08.07.2009 г., и свидетельство регистрации 14 серия УМ 477387, зарегистрированное 18.03.2011 г. на имя Соловьева Петра Петровича

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Салбанская, 2 а, площадью 900 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, квартал Дьяана урдэ-1, ул. М.Д. Захарова, 16, площадью 2000 кв.м под разрешенное использование: дачное строительство.

* Партизанский наслег, с. Партизан, ул. Шарапова, 14, площадью 2500 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

* Партизанский наслег, с. Партизан, ул. Шарапова, 1/6, площадью 2500 кв.м под разрешенное использование: ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрацию соответствующих населгов.

Намский улус, п. Графский Берг (лицензия серии СЯ № 000932 от 26 июля 2011 г.)

Продолжает набор слушателей на платной основе на краткосрочные курсы: 1. Электросварщик ручной сварки 2. Повар 3. Кондитер 4. Кассир торгового зала 5. Контролер-кассир 6. Тракторист категории «В», «С», «Д», «Е», «F» 7. Слесарь-сантехник 8. Каменщик 9. Арматурщик 10. Бетонщик 11. Стропальщик

Набор на водительские курсы всех категорий «В», «С», «Д», «Е» продолжается в течение года.

Требуются следующие документы: заявление; копия паспорта; справка о состоянии здоровья; 1 фотография 3х4.

Справки по тел. 23-0-41, 23-3-54, 89243665839

Зачисление после оплаты

Уважаемые главы поселений, руководители образовательных учреждений, руководители предприятий и организаций МО «Намский улус» РС(Я)!

В соответствии с Постановлением Правительства РС(Я) № 618 от 21 декабря 2011 г. просим предоставить на текущий финансовый год заявки на путевки в детские санатории, санаторно-оздоровительные лагеря круглогодичного действия в соответствии со списком рекомендуемых Министерством образования Республики Саха (Якутия) санаторных учреждений: АНО санаторий «Абырал», ООО санаторий-профилакторий «Чэбдик», АНО ОСКУ РС(Я) «Якуткурорт», АНО ОСКУ РС(Я) «Якуткурорт» с/п санаторий «Сосновка», Санаторно-оздоровительный лагерь «ЦКРД «Усадьба Булуус». ГУО РС(Я) санаторий-профилакторий «Сосновый бор», ООО Социально-оздоровительный центр «Кытыл» Амгинского улуса.

Заявки принимаются строго до 27 февраля 2012 г. по адресу: ул. Батыя Файзуллина, 3, с. Намцы, отдел воспитания и доп. образования Управления образования.

Конг. тел. 43-0-99, факс: 41-0-71, эл. почта: ovrido@mail.ru

Олекминский филиал ФГБОУ ВПО «Якутская государственная сельскохозяйственная академия» ведет прием на заочное отделение по направлениям подготовки: «Экономика» (бакалавр экономики). Коммерческое обучение — 20 тыс. руб. в год.

«Менеджмент» (бакалавр менеджмента). Коммерческое об-

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулуусна СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрациялаамыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кирибит суруктар төһөнөрүлүүбүттэр. **Автор этэр хаһыат санаанын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улунун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам улунун, Нам сэл., Заложной ул. 4.

E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

ИдьУО иһитиннэрэр

«СПАЙС» ТЭННИБИТ

Ааспыт нэдиэлэҕэ 2 киһи кыр-бамыт, 2 уорду тахсыбыт. Олунньу 13 к. Нам с. олохтооһо гр-ка Д. биллэрбитинэн олунньу 11 к. куоракка олорор гр. П. кини дьиэтигэр кирибит уонна өлөрүөх буолан саамыт. Олунньу 18 к. биллибэт дьон гр. П. дьиэтигэр кирибиттэр. Олунньу 14 к. Хамааттаҕа саха-французскай лицей олбуорун алдыаппыттар. Олунньу 19 к. Партизан олохтооһо гр. Я. биллэрбитинэн кини күтүөтэ гр. А. итирик туруктаах сылдьан айдааны таһаарыт, туннугу, иһиттэри алдыаппыт. Олунньу 16 к. оперативнай-ирдиир тэрээһиннэр кэмнэригэр Модукка баанньык оһовор гр. Ш.-тан көлөһүнэ билдэммит. Олунньу 18 к. оперативнай информациянан үлэ түмүгэр Граф Бизэрэгин олохтооһо гр. Ш.-тан 2 гр. «Спайс» наркотической средство булуллубут. Бу күн Граф Бизэрэгр гр. С.-тан 2 гр. «Спайс» билдэммит. Эмиэ бу күн Граф Бизэрэгр гр. А. квартиратын котельнайын бэрэбиэркэлээһин кэмигэр 5 гр. марихуана, 1 гр. «Спайс» булуллубут. Олунньу 17 к. Хамааттаҕа гр. П., 1986 с. төр. өлүгэ кэстүбүт, тонгон өлбүтэ биллибит. Нэдиэлэ устата 46 киһи административнай эппиэтинэскэ тардыллыбыт. ГАИ 411 транспоры бэрэбиэркэлээбит, 48 боротокул толорбут, 2 итирик суоппар тутуллубут, стоянкаҕа 4 массына туруоруллубут.

МАХТАЛ

Урут өбүгэлэрбит киһи саамай мунгутуур бэрдин «уол оҕо, эр киһи үс кыртылаара» диэн этэр этилэр. Онук дьон биллэрин да бааллар. Олоргон биридэрэ Мальцев Илья Васильевич. Кини мин дьылҕабар улахан оруду ылбыт киһи дьиэтин барарабын. 60-с сыллардаахха Кириэс-Кытыл боротокуатыгар «Кырдыаҕас» бизэрэктэ сөтүөлүү сылдьан биһиги үс кырачаан кыргыттар, мин, биригэр төрөөбүт балтым Зина уонна дьүөгэбит Аржакова Маша буолан сөтүөлүү сылдьан ууга түһэн истэхпитинэ Илья харса суох харбаан кириэн быһыан турардаах. Арай оччолорго кини биһигини быһыабахтаах буоллун... Биллэрин биллэрин үс улахан дьиэ кэргэн ийэлэрэ, эбэлэрэ буолан этэнгэ олорубут. Онон Илья Васильевичка махталым мунура суох. Бу издэнтөн быһыабыт, убайым курдук саныыр киһим Илья Васильевич бу күнүгэр 65 сааһын туолла, онон, түгэниэн туһанаан, киниэхэ баҕарыт эстибэт эрчим, үтүмүн үгүс үөрүүнү, кытаанах доруубуйаны, устата биллэбит дьоллоох олоҕо. Санаабыт санаан, баҕарыт баҕан барыта туоллун! Өлбөт-сүппэт бөҕө ыйаахтаах киһи буол диэн алгыһыт!

Бары үтүнүкүтэ Осипова Зоя Исаевна

КЭРИЭСТЭБИТ

Биһиги күндүтүк саныыр, таптыыр, ытыктыыр, сүрдээх муударай, сырдык, ыраас, киэн-холку дууһалаах күн сири көрдөрбүт күн күбэй ийэбит, эбээбит, хос эбээбит, тыыл, үлэ ветерана, арыс оҕону төрөспүт ийэ, эистэнньэн, «Үрүн көмүс сүүтүк» диэн бочуоттаах аат хаһаайката, «Норут маастара», Нам улунунун, сэлээнньэтин бочуоттаах гражданина Аргунова Мария Фомична ырахан ыарытытан олохтон туораабыта олунньу 28 күнүгэр 40 хонугун туолар.

Ийэбит, эбээбит, хос эбээбит Мария Фомична 1929 сыллаахха сэттинны 22 күнүгэр Салбанга Улуу Сыһыи диэн алаһыгар күн сири көрбүтэ. 1938 с. 1 кылааска Салбан оскуолатыгар үөрэнэ кирибит. 4-с кылааһы бүтөрбүт, онтон 5-6 кылааска Таастаах оскуолатыгар үөрөмүт. Сэри кэмин оҕолоро оскуолаттан саас үөрэнэн бүтүллэр да колхоз үлэтигэр үлэлээн бараллар. Кыайы күнүн Таастаахха үөрэнэ сылдьан истибиттэрэ. Салбан, онтон Таастаах оскуоалара утуу-субуу сабылалатаан, баара эрэ алта кылааһы бүтүрүэһиттэн ийэбит үөрэх сырдыгыттан матара күһэллэбитэ, онтон ыла Салбанга «Киров» колхоз үлэһитэ буолар.

1947 с. от ыйыгар Федоров Анисим Матвеевичтын сөбүлэһэн ыал буолбуттара. Колхоз бөдөңсүйүүтүн кэниэ Хамааттаҕа кириэн олохсуйбуттара. 1950-1957 сс. мясомолпромта арыы приемщиһынан үлэлээбитэ. 1958-1960 сс. райпоҕа «Хозяйственный» маһаһынҥа уборщиданан, 1961-1982 сс. автовокалга уборщиданан, кассирынан, диспетчеринэн үлэлээн пенсияҕа тахсыбыта. Ийэбит таһаарылаах үлэтин туоһутунан «1941-1945 сс. үлэҕэ килбэһин иһин» мэтээлинэн, В.И. Ленин 100 сыллааҕы мэтээлинэн, элбэх Бочуотунай грамоталарынан, Кыайы юбилейнай мэтээллэринэн наһарадалааммыта. Үлэ, тыыл ветерана, Нам улунун уонна сэлээнньэтин бочуоттаах гражданина ааттары сүгэри ситиспитэ.

Ийэбит кэннөрү үтүлүгү, кээччани эрэ бөрүү иистэнньэн буолбатах, улахан маастар этэ. Улууска төрүллөр конкурстарга, ыһахтарга түүлээһинэн, оһурунан оһуордаан-мандрдаан сахалы чашпараахтары, соннору, бэргэхэлэри, унтуулары, биллэлэри, сахалык былааччылары, кэһиччкитэри уода. тигитилээн «Үрүн көмүс сүүтүк», «Норут маастара» ааты ылан ылбыта. Үгүс ыалдыттаах, өрүү биригэр сылдьар, иистэнэр дьүөгэлэрдээх, аймахтарын түмэр дьөбүрдээх, дьонго эйгэс, элэккэй сыһыаннаах, наар көмөлөөр, аһынга санаалаах, ыраас дууһалаах киһи этэ. Баран ыарыга ылларан да баран күстээх санаатын ыһыктыбатаҕа. Ийэбит өссө да ууннук, дьоллоохтук олуорун баҕарыһыт, наһаа түргэнник орто дойдуга суох буолбуттан бары хомойдубут.

Күндү тапталлаах ийэбит, эбээбит, хос эбээбит сылаас сыһыана, кыһамньыта, ылыктыах санаата, сүбэтэ-амата сүрэхпитигэр иҥэн умнуллуу суоҕа. Ийэбит сырдык, кыраһыабай мөссүнүн тыһынаахпыт туһары өйдүү-саныы сылдыһахпыт.

Өбөлөрө, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, чугас аймахтара

Күндүтүк саныыр эдьийбит **САНДУЛИНА Фекла Никифоровна** ыарахан ыарытытан олохтон туораабытыгар эдьийдэригэр, аймахтарыгар, чугас дьонноругар дириг кутурбамытын тизрээбит. **Намтан Валентина, Иван Винокуровтар**

Күндүтүк саныыр тапталлаах балтыгыт, оҕолорго эдьийдэрэ, Модут нэһилигин олохтоо, өр сылларга Модут ГУЭП-ка үгүө суобастаахтык үлээбит, пенсионерка **САНДУЛИНА Фекла Никифоровна** ыарахан ыарытытан соһучу олохтон туораабытынан дириг кутурбамытын тизрээбит. **Биригэр төрөөбүт эдьийдэрин уонна убайын дьыһэ кэргэттэрэ: Христофоровтар, Гаврильевтар, Пестряковтар, Москвитиннар, Сандулиннар, Петров Е.И., Гуляев И.П. уонна бары балыстара, бырааттара**

Нам улунун киин балыһатын терапевтической отделениетын коллектива биригэр үлэһит коллегаларыгар Москвитина Татьяна Никифоровна, кини дьыһэ кэргэнигэр биригэр төрөөбүт балта, эдьийдэрэ **САНДУЛИНА Фекла Никифоровна** олохтон туораабытынан дириг кутурбамытын тизрээбит. **Биригэр үлэһит коллегалара**

«Модут нэһилиэгэ» муниципальнай төрүллии дьаһалтата, нэһилиэк сэбиэте, общественоһа, ветераннар сэбиэттэрэ, Модут нэһилигин олохтоо

САНДУЛИНА Фекла Никифоровна б.дь. олунньу 21 күнүгэр соһучу ыалдан күн сириттэн олохтон туораабытынан биригэр төрөөбүтүгэр, бары аймахтарыгар, чугас дьонугар дириг кутурбамытын тизрээбит.

«Энсиэли» хаһыат РИС таһылынна, таһылынна уонна бэчээттир сыһар бэчээттэнэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложной ул. N4 Формата АЗ. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис **Көҕүл сыһаһаһа атыһыһаһа** **Индекса — 54889.** Тираһа — 2229 Бэчээккэ илии баттаныһын графига — 12:00 ч. 23.02.2012 г. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 23.02.2012 с.